

POWIATOWA
STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W RYBNIKU

STAN SANITARNY

NA TERENIE
MIASTA RYBNIKA
2024 ROK

SPIS TREŚCI:

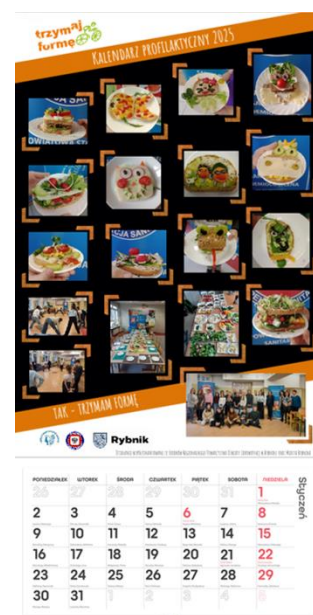
STRONA:

❖ Działania w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	4
❖ Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.....	6
❖ Szczepienia ochronne	12
❖ Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	15
❖ Bezpieczeństwo wody	18
❖ Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	24
❖ Bezpieczeństwo żywności i żywienia	28
❖ Warunki higieniczno-sanitarne placówek oświatowych, wychowawczych i wypoczynku	41
❖ Nadzór nad warunkami higieny pracy	51
❖ Nadzór nad chemikaliami	56
❖ Choroby zawodowe	59
❖ Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	60
❖ Promocja zdrowia i komunikacja społeczna	64

Szanowni Państwo,

W 2024r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku posiadała w ewidencji ogółem 4688 obiektów nadzorowanych, w tym : 2526 obiektów tj. 54% zlokalizowanych było na terenie Miasta Rybnika; 1184 obiekty tj. 25% na terenie Miasta Żory i 978 obiektów tj. 21 % na terenie powiatu rybnickiego. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jak i promocji zdrowia, przeprowadzili ogółem 4408 kontroli i wizytacji sanitarnych na terenie nadzorowanym tj. : na terenie miasta Rybnika, miasta Żory oraz powiatu rybnickiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał ogółem 2033 decyzji administracyjnych, w tym 1013 decyzji merytorycznych i 1020 decyzji płatniczych. Nałożono 140 mandatów karnych na kwotę 27750,00 złotych. Przeprowadzono 8886 wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszonymi chorobami zakaźnymi. Wykonano 3327 badań, na które złożyło się 1309 oznaczeń chemicznych, 3831 oznaczeń fizycznych oraz 1826 mikrobiologicznych. Ponadto pobrano do badań ogółem 6887 próbek (w tym próbek wody, żywności, kosmetyków i badań na nosicielstwo).

Zrealizowano projekt „TAK – TRZYMAM FORMĘ”, będący efektem współpracy Regionalnego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej w Rybniku, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku oraz Miasta Rybnika. W ramach działania przeprowadzono w Rybniku 23 warsztaty w 13 rybnickich szkołach podstawowych obejmując 520 uczniów oraz ok. 1500 rodziców i opiekunów. Warsztaty "TAK - Trzymaj Formę!" propagowały zdrowy styl życia. Zajęcia składały się z dwóch modułów: żywieniowego dotyczącego zdrowego odżywiania, jego wpływu na zdrowie jednostki wraz z przygotowaniem samodzielnie zdrowego, zbilansowanego posiłku, który nie musi być nudne ale wyglądem i zapachem zachęci do jedzenia. Z drugiej strony modułem psychologiczno-sportowym tj. zajęciom z psychologiem i trenerem, tak by pomóc młodym ludziom zrozumieć mechanizmy psychologiczne sterujące naszym zachowaniem – w tym również wyborami żywieniowymi czy tymi dotyczącymi aktywności fizycznej. Podsumowaniem projektu było stworzenie kalendarza profilaktycznego na 2025 rok.

dr inż. Michał Dudek

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Rybniku

Przedstawiona ocena stanu sanitarnego została sporządzona na podstawie danych statystycznych (MZ), prowadzonych przez PSSE w Rybniku, stan na dzień 31.12.2024r.

DZIAŁANIA W RAMACH BIEŻĄCEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

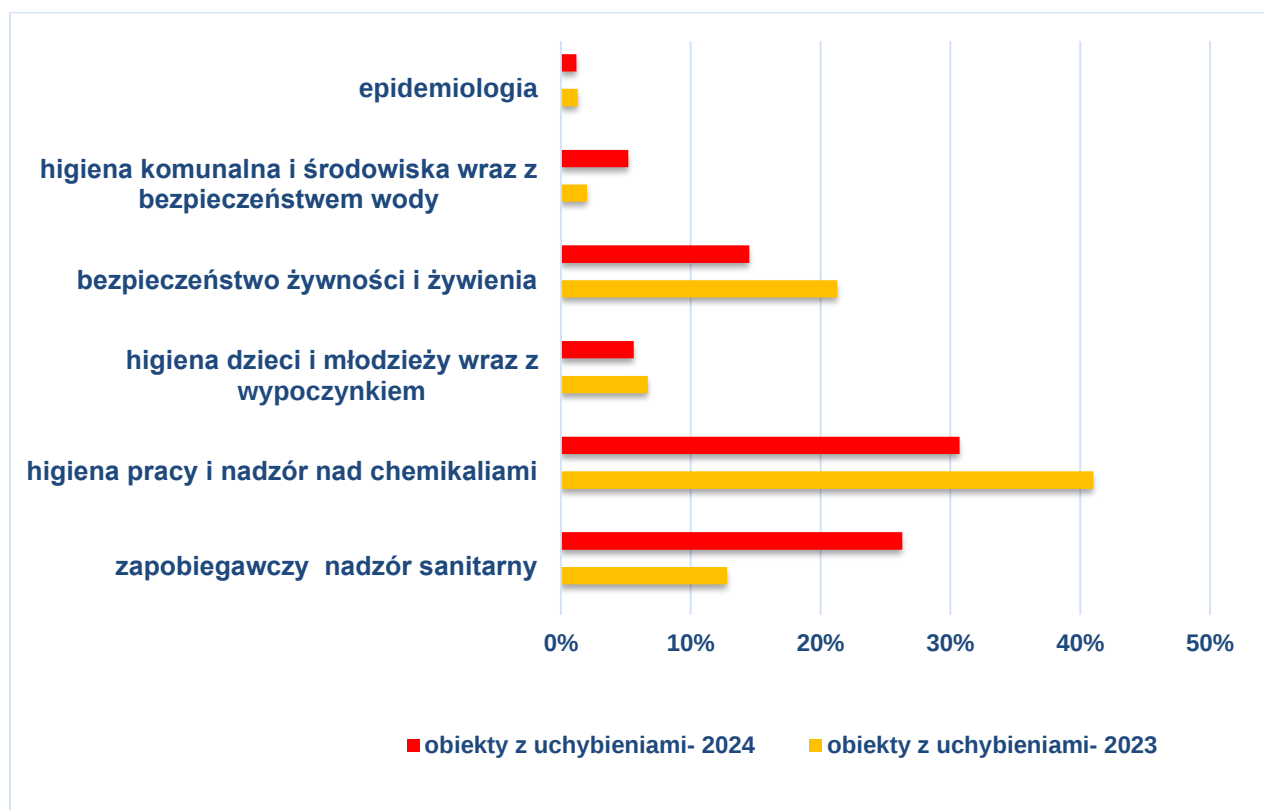
W 2024r pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarni-Epidemiologicznej w Rybniku znajdowało się **2526** obiektów zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika o **12** obiektów mniej niż w roku 2023. Skontrolowano ogółem **1249** obiektów, w **158** obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem **1641** (w tym **20 kontroli granicznych**) kontroli i wizytacji sanitarnych w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie miasta Rybnika. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał ogółem **923** decyzji administracyjnych. Nałożono **65** mandatów na kwotę **14.200,00zł**.

Działania kontrolno-represyjne w zakresie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2021-2024

Rok	2021	2022	2023	2024
Działania				
Liczba obiektów w ewidencji	2576	2584	2538	2526
Liczba obiektów skontrolowanych	872	1020	1237	1249
Liczba obiektów z nieprawidłowościami	99	158	202	158
(%)	(11,4%)	(15,5%)	(16,6%)	(12,7%)
Liczba kontroli/wizytacji	1176	1377	1649	1641
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	746	917	1055	923
Liczba nałożonych mandatów	46	73	74	65
Liczba nałożonych kar pieniężnych	5	1	0	0

W dalszym ciągu najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w zakresie nadzoru nad warunkami higieny pracy w środowisku pracy i nadzoru nad chemikaliami, tj. w **31%** skontrolowanych obiektach oraz w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności tj. w **15%** skontrolowanych obiektów. Zwiększyła się również liczba przeprowadzonych odbiorów w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, w których stwierdzono nieprawidłowości w realizowanych inwestycjach, tj. **26%**.

***Odsetek obiektów ze stwierdzonymi uchybieniami w 2023-2024 roku
w poszczególnych pionach nadzoru sanitarnego***

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALACZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROBY ZAKAŻNYCH U LUDZI

Zachorowania na choroby zakaźne, zakażenia, zatrucia

Ogółem w 2024 roku odnotowano 3691 zachorowań (2023 r - 2997 zachorowań) na choroby zakaźne. Dane dotyczące wybranych jednostek chorobowych przedstawione poniżej zostały opracowane na podstawie sprawozdań MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia oraz rejestru chorych na gruźlice.

Lp.	Jednostka chorobowa	2023 r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	2024 r. Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnutowano w 2024r ↑ ↓ ↔
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	12/9	8/3	↓
2	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	4/4	0	↓
3	Salmoneloza- inne zakażenia pozajelitowe	2/2	0	↓
4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	39/38	24/22	↓
5	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	77/73	104/97	↑
6	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	45/34	79/20	↑
7	Krztusiec	0	80/8	↑
8	Płonica (szkarlatyna)	106/0	255/3	↑

9	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	40/8	37/10	↓
10	Kiła	11/0	17/7	↑
11	Rzeżączka	0	1/0	↑
12	Borelioza	104/0	129/0	↑
13	Styczność i narażenie na wściekliznę-potrzeba szczepień	28	29	↑
14	Ospa wietrzna	975/0	994/3	↑
15	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	17/0	19/3	↑
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	5/0	9/3	↑
17	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3/0	5/0	↑
18	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	2/2	5/5	↑
19	AIDS	1/1	0	↓
20	HIV	4/1	5/1	↑
21	Gruźlica	14	19	↑
22	COVID-19	1276	825/5	↓
23	Zakażenie wirusem RSV	10/4	48/25	↑
24	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	132/0	848/21	↑

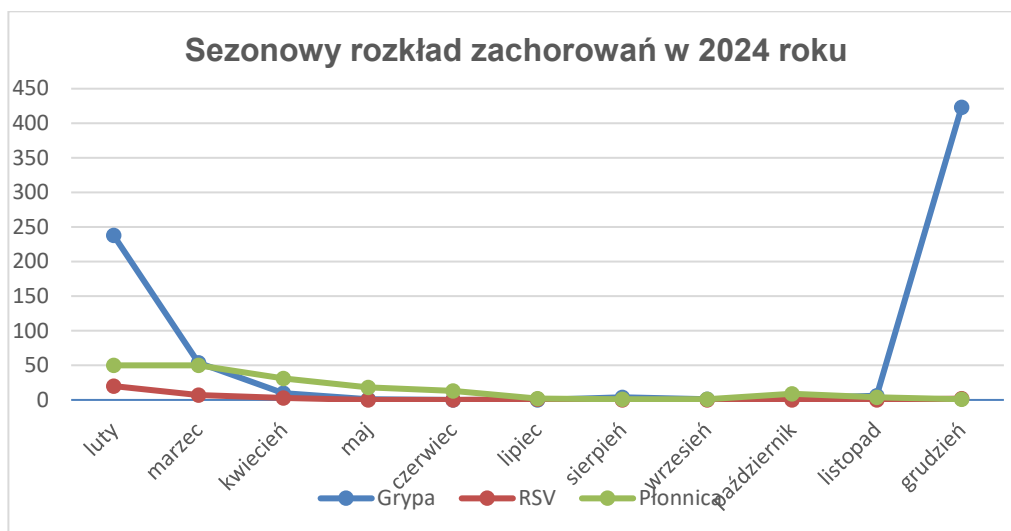
W 2024r trzy osoby zostały zarejestrowane jako nosiciele pałeczek Salmonella (serotyp –*Salmonella enteritidis*).

Odnotowano 3 zgony z powodu choroby zakaźnej. W 2 przypadkach zgony były spowodowane zakażeniami SARS-CoV-2, a w 1 przypadku gruźlicą.

W 2024 r. na terenie miasta Rybnik 64 osób zostało narażonych na wściekliznę, z tego 29 osób decyzją lekarza specjalisty zostało poddanych szczepieniu przeciw wściekliznie.

W 2024r. w porównaniu do roku 2023 odnotowano znaczny wzrost zachorowań na krztusiec (wzrost o 80 przypadków) oraz płonicę (wzrost o 149 przypadków). Odnotowano również wzrost zgłoszonych zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunkę i zapalenia żołądkowo-jelitowe. Największy wzrost dotyczy grypy potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego (wzrost o 716 przypadków).

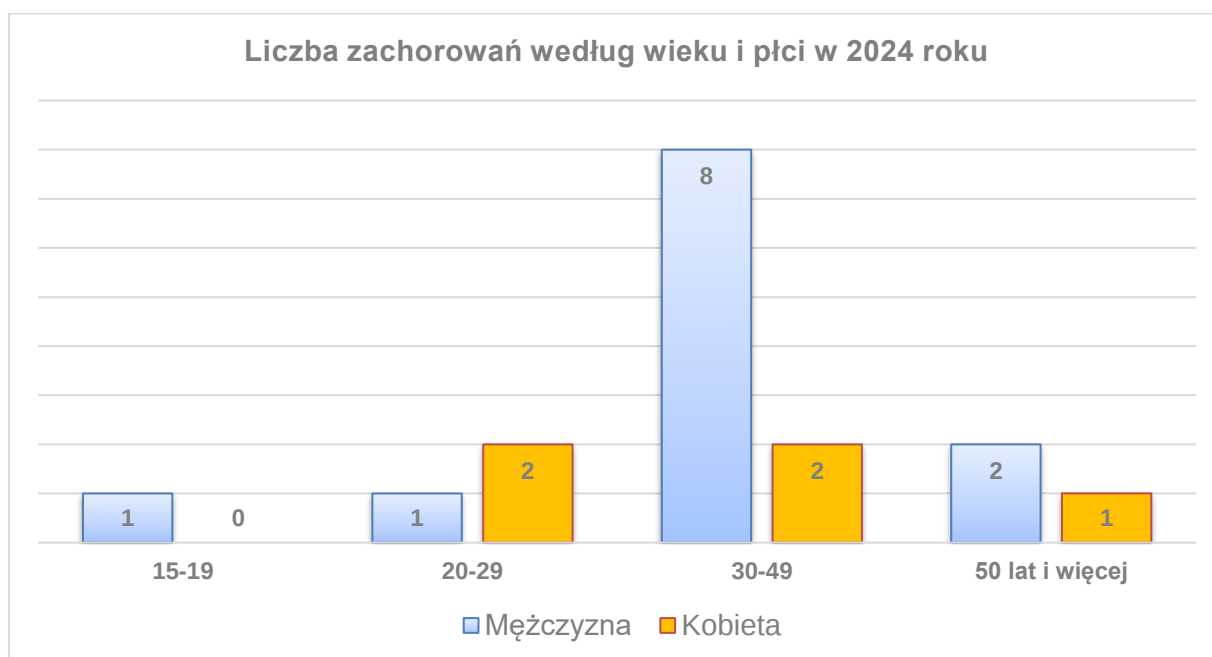
Wzrostowa tendencja widoczna jest również w zachorowaniach wywołanych wirusem RSV.

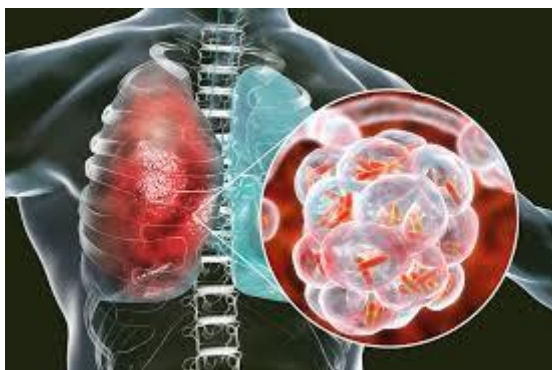
Od 2021 roku odnotowano również wzrost zachorowania na kiłę.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgłoszeń	0	8	7	11	17

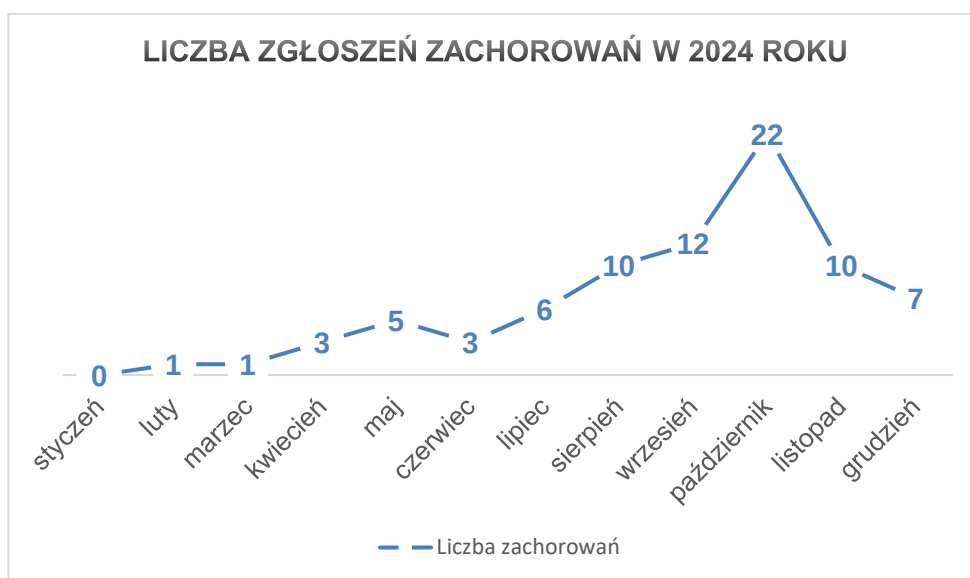
Najwięcej zachorowań dotyczy mężczyzn w przedziale wiekowym od 30 do 49 lat.

Krztusiec

Krztusiec w latach 2020-2023 nie był wykazywany. W roku 2024 w całym kraju wzrosła liczba zachorowań na krztusiec. Tendencja ta jest widoczna również na terenie Miasta Rybnika, gdzie zgłoszono 80 zachorowań.

Ponad połowa zgłoszonych zachorowań dotyczy dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 14 lat.

Liczba zachorowań na krztusiec z podziałem na wiek i płeć

Przedział wiekowy	Mężczyzna	Kobieta	Razem
0-14	18	30	48
15-29	4	7	11
30-59	9	8	17
60 lat i więcej	1	3	4

Krztusiec jest ostrą chorobą dróg oddechowych, wywołowaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Charakterystycznym objawem choroby u dzieci jest długotrwanie utrzymujący się napadowy kaszel z wydzielaniem lepkiej płwociny. W przypadku dorosłych zwykle dominuje przewlekły, niecharakterystyczny kaszel, który może utrzymywać się nawet przez 3-miesiące. Niecharakterystyczny przebieg zachorowań u dorosłych utrudnia rozpoznanie i opóźnia wdrożenie leczenia. Rozpoznanie kliniczne wymaga potwierdzenia laboratoryjnego. Jedynym źródłem zakażenia jest chory człowiek. Zakażenie następuje drogą kropelkową.

W przebiegu zachorowania wyróżnia się następujące objawy:

- Okres nieżytowy (1–2 tyg.): zaczyna się wystąpieniem objawów grypopodobnych (gorączka nie jest wysoka lub nie występuje) następnie pojawia się kaszel, który początkowo jest suchy, najpierw występuje w nocy, a następnie również w ciągu dnia, stopniowo przechodząc w napadowy. W tej fazie krztusiec jest najbardziej zakaźny.
- Okres napadowego kaszlu (4–6 tyg.): narastające działanie toksyn powoduje przejście do kolejnej fazy choroby z charakterystycznym napadowym kaszlem, objawami duszności, wykrztuszaniem śluzu i wymiotami.
- Okres zdrowienia (3–4 mies.): kaszel stopniowo ustępuje.

Podanie odpowiednich antybiotyków zmniejsza ryzyko wystąpienia ciężkiego przebiegu zachorowania, zwłaszcza jeśli leczenie rozpocznie się jak najwcześniej od wystąpienia objawów.

W przypadku krztuśca niezwykle istotnym zjawiskiem jest stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją już nabyły. Najskuteczniejszą strategią zapobiegania zachorowaniom pozostaje realizacja szczepień zgodnie obowiązującym kalendarzem szczepień. Podanie wszystkich dawek szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień i utrzymanie wysokiego odsetka zaszczepienia przyczynia się do skutecznego zwalczania tych chorób. Dla utrzymania odporności przeciw krztuścowi zalecane jest również szczepienie przypominające w 19 roku życia oraz dla osób dorosłych co 10 lat.

Od 15 października 2024 roku, kobieta w ciąży może bezpłatnie zaszczepić się przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Szczepienie kobiety w ciąży przeciw krztuścowi ma na celu redukcję ryzyka zachorowań na krztusiec noworodkowy, hospitalizacji i zgonu niemowlęcia z powodu krztuśca. Z uwagi na obserwowany w 2024 r. wzrost zachorowań na krztusiec w Polsce, decyzją Ministra Zdrowia, została zabezpieczona szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi z obniżoną zawartością antygenów błonicy i krztuśca, przeznaczona do realizacji szczepienia zalecanego u kobiet w ciąży przeciw krztuścowi. Szczepienie realizowane jest na podstawie Obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 3 października 2024 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2024 r., poz. 82).

Szczepienie jest zalecane:

- kobietom w ciąży po ukończeniu 27. do 36. tygodnia ciąży – podanie dawki szczepionki bez dodatkowych skierowań i zaświadczeń,
- kobiety w ciąży zagrożonej przedwczesnym porodem, po ukończeniu 20. tygodnia ciąży – podanie dawki szczepionki.

Kwalifikację do szczepienia kobiety w ciąży prowadzi lekarz POZ. Dodatkowo w przypadku ciąży zagrożonej ryzykiem wcześniejszego porodu, pacjentkę kieruje na szczepienie zalecane w POZ lekarz, który prowadzi ciążę. Szczepienia są realizowane w POZ (w ramach złożonej deklaracji do lekarza POZ). Szczepionkę udostępnia POZ. Pacjentka nie potrzebuje recepty na szczepionkę. Szczepienie odnotowane jest w elektronicznej Karcie Szczepień.

Ogniska epidemiczne

W 2024 r. wystąpiły ogółem 3 ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Dwa ogniska odnotowano w SPZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku dotyczyły zwiększonej liczby zachorowań na grypę oraz w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym w Rybniku gdzie odnotowano zachorowania przez świerzbowiec ludzki. Szpitale stosowały się do procedur, zaleceń oraz szybko podejmowały czynności mające na celu przecięcie drogi szerzenia się zakażenia.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

W 2024r. na terenie miasta Rybnika nie odnotowano ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową.

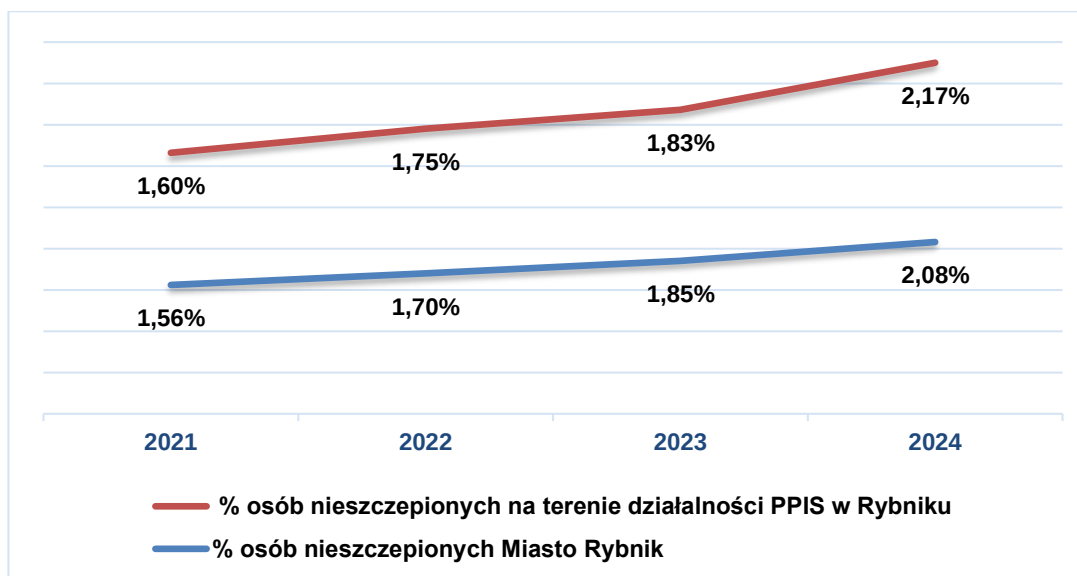
SZCZEPIENIA OCHRONNE

W 2024 roku pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku znajdowało się 37 punktów szczepień w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych w lecznictwie otwartym w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych. W wyniku kontroli w NZOZ „MEDICOR” w Rybniku przy ul. Patriotów 13 stwierdzono brak zapewnienia środków technicznych i rozwiązań organizacyjnych służących utrzymaniu oraz monitorowaniu zgodnych z zaleceniami wytwórcy warunków przechowywania preparatów szczepionkowych w celu zachowania ich trwałości i zapobieżenia zmniejszeniu ich skuteczności.

Na nadzorowanym terenie odnotowuje się ciągły wzrost przypadków niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2024 lekarze sprawujący profilaktyczną opiekę zdrowotną nad osobą małoletnią przekazali państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu dla miejsca udzielania świadczeń opieki zdrowotnej „raport o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”, w którym wykazali 505 osób małoletnich objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, które nie były poddane lekarskiemu badaniu kwalifikacyjnemu albo u których nie zostały przeprowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne, mimo niestwierdzenia u nich przeciwwskazań do szczepienia.

Do osób „uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych” wysłano 63 pisma przypominających o obowiązku przeprowadzenia zaległych szczepień oraz o korzyściach wynikających z przeprowadzanych szczepień ochronnych oraz 5 wezwań do szczepień.

Procent osób objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi u których nie przeprowadzono obowiązkowych szczepień ochronne w latach 2018-2024

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP)

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2024 r. odnotowano 10 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (w 2023 r. odnotowano 10 NOP).

Wyniki analizy stanu zaszczepienia oraz dane dotyczące zgłaszanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych są corocznie publikowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (NIZP-PZH-PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce” za dany rok na stronie internetowej : www.pzh.gov.pl. Biuletyn jest podstawowym źródłem informacji o stanie uodpornienia populacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Dystrybucja preparatów szczepionkowych i realizacja programów bezpłatnych szczepień

Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne odpowiadają za dystrybucję preparatów szczepionkowych do punktów szczepień – wydano 2630 preparatów szczepionkowych (do punktów szczepień zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika, Miasta Żory i powiatu rybnickiego).

Na podstawie Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2024 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2024 r., poz.52), szczepieniami przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) od 1 września 2024 r. objęto osoby po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia (w 2024 r. szczepieniami objęto roczniki

2010-2015). Dodatkowo od 1 września 2024 r. podmioty POZ miały możliwość realizacji szczepień przeciw HPV również w szkołach podstawowych, w trybie wyjazdowym. Szczepienia realizowane są dwoma bezpłatnie dostępnymi preparatami szczepionkowymi 2-walentną szczepionką Cervarix i 9-walentną szczepionką Gardasil 9. Ponadto od 1 września 2023 r. realizowany jest program bezpłatnych leków dla dzieci i młodzieży w wieku do 18. roku życia. W ramach tego programu 2-walentna szczepionka przeciw HPV może być dostępna nieodpłatnie dla dzieci do ukończenia 18. roku życia. W 2024r. wydano 118 preparatów szczepionkowych (do punktów szczepień zlokalizowanych na terenie Rybnika, Żor i powiatu rybnickiego).

Realizacja szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV w rocznikach 2006-2015 w okresie od 01.01.2024 do 31.12.2024 na terenie Miasta Rybnika (dane ze strony <https://ezdrowie.gov.pl>)

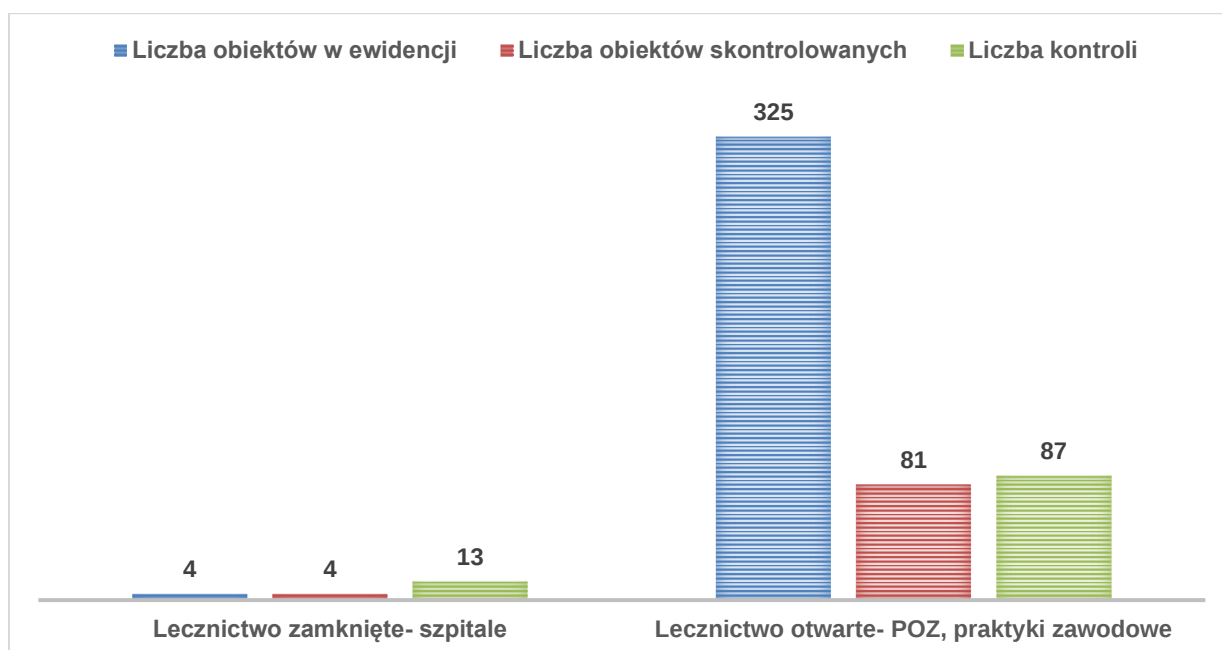
Liczba osób uprawnionych			Liczba zaszczepionych			% zaszczepionych		
ogółem	kobiet	mężczyzn	ogółem	kobiet	mężczyzn	ogółem	kobiet	mężczyzn
15520	7626	7894	1320	817	503	8,51	10,71	6,37

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W 2024 roku w ewidencji podmiotów leczniczych zarejestrowano ogółem 331 obiektów na terenie Miasta Rybnika. Skontrolowano 85 obiektów i przeprowadzono ogółem 100 kontroli sanitarnych w zakresie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości.

Rodzaj i ilość podmiotów leczniczych skontrolowanych w 2024 roku

Lecznictwo zamknięte

W 2024 roku ewidencji zarejestrowano 4 podmioty lecznicze zamknięte, w tym 2 szpitale jednodniowe. Przeprowadzono ogółem 13 kontroli w 4 podmiotach leczniczych:

- 7 kontroli sanitarnych, w tym jedna kontrola w związku z interwencją,
- 4 kontrole sprawdzające,
- 1 kontrola zespołu ds. do spraw zakażeń szpitalnych,
- 1 kontrola w związku z wystąpieniem ognisk epidemicznych w oddziałach szpitalnych tj. w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym SPOZOZ w Rybniku oraz w SPZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 3 w Rybniku.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono w:

- Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym przeprowadzono remont wraz z modernizacją Pawilonu XVIII t.j. Oddziału Psychiatrii Ogólnej – XVIII C, natomiast w Pawilonie IX t.j. Oddziale Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu na parterze wymienione zostały wykładziny podłogowe. W Pawilonie VI dobudowano zewnętrzną windę umożliwiającą m.in. transport chorych.
- SPZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 3 w Rybniku, w Pawilonie nr 5 zakończono wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z wymianą rur wentylacyjnych oraz przeprowadzono konserwację bieżącą polegającą na malowaniu ścian wszystkich pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i brudowników.

Lecznictwo Otwarte – w tym praktyki zawodowe

W 2024 roku w ewidencji obiektów nadzorowanych na terenie miasta Rybnika zarejestrowano 325 obiektów.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 81 podmiotów leczniczych, ogółem przeprowadzono 87 kontroli w obiektach podmiotów leczniczych i praktykach zawodowych. W jednym podmiocie leczniczym stwierdzono nieprawidłowość tj. przerwanie łańcucha chłodniczego, co wiązało się z utylizacją przechowywanych w urządzeniach chłodniczych preparatów szczepionkowych.

W 2024 roku w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej - "CENTRUM MEDYCZNYM" Rybnik zlokalizowanym przy ul. Byłych Więźniów Politycznych 3, przeprowadzono prace tj. remont/malowanie m.in.: Poradni: laryngologicznej z pracownią endometrii, endokrynologicznej, kardiologicznej, gabinetu poradni nefrologicznej i neurologicznej, pracowni USG oraz korytarza usytuowanego na III piętrze budynku.

W Rybnickim Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II, w 2024 roku, realizowane były modernizacje i remonty sal pobytu dziennego, tj. zamontowane zostały szafy zabudowane, zakupiono także nowe meble wolnostojące, kupiono nowe łóżeczka oraz doposażono sale w wiele nowych pomocy dydaktycznych. Zainstalowano nowoczesne oświetlenie ledowe. W salach terapeutycznych oraz sali gimnastycznej wymienione zostały wykładziny, zakupiono sprzęt rehabilitacyjny, powstała sala doświadczania świata.

Ponadto budynek Terenowego Oddziału Regionalnego Centrum Krwiodawstwa w Rybniku po prawie rocznym remoncie w lutym 2024 roku wznowił działalność. Przeprowadzone prace wiązały się między innymi z burzeniem ścian i remontem dachu. Powiększono m.in. liczbę foteli a dawcy krwi obsługiwani są w dwóch salach, łącznie krew może oddać piętnastu dawców jednocześnie. Terenowy Oddział został wyposażony w najnowocześniejszy sprzęt do poboru krwi i osocza oraz spełnia wszystkie niezbędne warunki dla krwiodawców z terenu Rybnika i Powiatu Rybnickiego. Oddział został w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Interwencje

W 2024 roku zgłoszono jeną interwencję dot. SPZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 3 w Rybniku w zakresie realizacji działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych odnośnie pacjentów – w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, iż interwencja jest bezzasadna.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella sp.*), nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

W 2024 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody na terenie Miasta Rybnika przeprowadzono 38 kontroli sanitarnych. Wydano ogółem 8 decyzji administracyjnych:

- ✓ 6 decyzji dot. oceny rocznej jakości wody na pływalni,
- ✓ 1 decyzja nakazująca dotycząca jakości ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych,
- ✓ 1 decyzję w sprawie weryfikacji preparatów oraz środków dezynfekcyjnych mających kontakt z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Ponadto wydano:

- ✓ 1 ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 2 oceny okresowe dot. ocen półrocznych o jakości wody, przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 6 ocen dotyczących jakości wody w kąpieliskach (w tym 2 oceny sezonowe i 4 oceny urzędowe),
- ✓ 1 ocenę dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę Miasta Rybnika są ujęcia powierzchniowe pochodzące ze strefy zasilania Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice) oraz strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Zbiorniki Pszów (źródło zasilania SZW Mikołów), natomiast pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku-Boguszowicach przy ul. Rajskiej. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2024 r. na terenie miasta Rybnika ogółem średnio ok. 19 216 m³/d wody.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:
strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – 15 634 m³/d.

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku - Stodołach – 1438 m³/d.

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej – 1265 m³/d.

strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego przy ul. Rajskiej- 879 m³/d.

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla Miasta Rybnika są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem miasta,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Pod Lasem 62, 44-210 Rybnik (właściciel ujęć głębinowych w Rybniku przy ul. Tęczowej i przy ul. Rajskiej oraz dystrybutor w 98,54 % wody na terenie miasta),
- PGE Górnictwo Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, ul. Podmiejska, 44-207 Rybnik – właściciel ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach,
- „HYDROINSTAL” Sp. z o.o., ul. Jastrzębska 12, 44-253 Rybnik (dystrybutor pozostałych 1,46 % wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych).

W 2024 r. pobrano łącznie 182 próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw oraz w ramach przyjętego planu działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku. W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2024 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku, Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, PGG S.A KWK ROW Ruch Jankowice oraz Marat Sp. z o.o., ul. Brzezińska 8A, 44-203 Rybnik (posiadające indywidualne ujęcia wody), zostały wykonane badania 141 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 21 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków przekroczenia:

- ✓ odczynu pH, mętności,
- ✓ bakterii grupy coli (z wykluczeniem obecności bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych),
- ✓ żelaza.

Wskazane wyżej przypadki zanieczyszczenia wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

Z kolei w ramach przyjętego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2024 r. w 6 obiektach przeprowadził ogółem 12 kontroli;

- 3 kontrole sanitarne Stacji Uzdatniania Wody,
- 9 kontroli związanych z poborem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi), wykonując badania 20 próbek wody, w tym badania 12 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 8 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem mętności i odczynu pH. Badania próbek pobranych podczas kontroli wewnętrznej podmiotów, wykonane po działaniach naprawczych w zakresie kwestionowanych parametrów nie wykazały przekroczeń.

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że procentowy udział próbek, w których wystąpiły przekroczenia parametrów, był wyższy, niż w roku 2023.

Odsetek kwestionowanych próbek wody do spożycia w latach 2020-2024

ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba pobranych próbek wody	164	177	182	184	182
% próbek wody niespełniających wymagań	3,6%	6,2%	4,9%	2,71%	4,94%

Ciepła woda użytkowa

W 2024 roku na terenie Miasta Rybnika w 8 obiektach przeprowadzono ogółem 14 kontroli, w tym 13 kontroli z poborem ciepłej wody użytkowej. Skontrolowano ww. zakresie:

- 2 podmioty lecznicze, w których przeprowadzono 8 kontroli i pobrano 35 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- 3 hotele, w których przeprowadzono 3 kontrole i pobrano 12 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- 3 domy pomocy społecznej, w których przeprowadzono 3 kontrole i pobrano 12 próbek wody do badań laboratoryjnych.

Ogółem pobrano 59 próbek wody do badań laboratoryjnych

Wydano decyzję na jeden podmiot leczniczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie skażenia ciepłej wody użytkowej w instalacji wewnętrznej. Stwierdzono punktowe skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej w stopniu średnim bakteriami *Legionella* sp. Kontrola sprawdzająca

potwierdziła wykonanie decyzji. W pozostałych obiektach ciepła woda użytkowa spełniała obowiązujące wymagania.

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie Miasta Rybnika kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 5 pływalniach krytych oraz w sezonie letnim w 2 pływalniach odkrytych.

Zarządzający pływalniami zgodnie z harmonogramami na 2024r., uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku zbadali w akredytowanych laboratoriach 474 próbek wody :

- pływalnie kryte – 422 próbek,
- pływalnie odkryte - 52 próbki.

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymywanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów uzdatniania. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Zakwestionowano 106 (22% przebadanych prób wody), w których stwierdzono podwyższone wartości stężenia:

- ✓ chloru wolnego i związanego (nierzadko też wartość wolnego chloru była niższa od wymaganej),
- ✓ chloroformu,
- ✓ potencjału redox,
- ✓ odczynu, mętności,
- ✓ ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C ,
- ✓ Legionelli sp.

Na pływalni krytej Fundacji Elektrowni Rybnik, ul. Podmiejska 43, 44-207 Rybnik, stwierdzono punktowe średnie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella* sp. w jednym natrysku na obiekcie. W wyniku przekroczenia ww. parametru mikrobiologicznego, zarządca podjął niezwłocznie działania naprawcze w postaci dezynfekcji chemicznej całej instalacji. Do tut. organu wpłynęła informacja o wykonaniu ponownych badań, które zostały przesłane do PPIS w Rybniku i nie wykazały ponownych przekroczeń. W przypadku wystąpienia pozostałych nieprawidłowości zarządzający pływalniami informowali o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami w 2024 r. tut. organ w 4 obiektach przeprowadził ogółem 8 kontroli, w tym 8 związanych z poborem próbek wody na nadzorowanych pływalniach, pobierając łącznie 71 próbek wody:

- dla pływalni krytych – 51 próbek,
- dla pływalni odkrytych – 20 próbek.

Zakwestionowano 33 próby (46% przebadanych prób), w których stwierdzono przekroczenia następujących parametrów: potencjał redox, chlor wolny, chlor związany, mętność, chloroform oraz Legionella sp.

Woda w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

Na terenie Miasta Rybnika w 2024 r. funkcjonowały 2 kąpieliska „Pniowiec” i „Kamień” (sezon kąpielowy 15.06.2024 r. - 02.09.2024 r.).

Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego wykonano 2 kontrole urzędowe, w ramach których zostały pobrane próbki wody do badań laboratoryjnych oraz zostały dokonane oceny wizualne jakości wody w kąpieliskach, ponadto w trakcie trwania sezonu wykonano 2 dodatkowe kontrole urzędowe polegające na dokonaniu oceny wizualnej jakości wody w kąpielisku. Dodatkowo 8 razy pobrano próbki oraz dokonano oceny wizualnej jakości wody w kąpieliskach w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z harmonogramem ustalonym z organizatorem kąpieliska i zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku.

Wszystkie badania oraz oceny wizualne jakości wody, w trakcie trwania sezonu, pozwalały na stwierdzenie przydatności wody do kąpeli, z których oceny jakości wody w kąpieliskach były przekazywane na bieżąco organizatorowi oraz Prezydentowi Miasta Rybnik, a także zamieszczane w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym.

Dokonano także oceny sezonowej i klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach „Pniowiec” i „Kamień” po sezonie letnim 2024 r., klasyfikując jakość wody w kąpieliskach jako „doskonałą”, na podstawie wyników badań z 4 ostatnich sezonów kąpieliskowych.

W sezonie letnim 2024 na terenie Miasta Rybnika nie było miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2024 r. Oddział Laboratoryjny, w skład którego wchodzi : Sekcja Badań Mikrobiologicznych Higieny Komunalnej i Środowiska oraz Sekcja Badań Fizykochemicznych Higieny komunalnej i Środowiska, wykonał badania ogółem 146 prób w ramach nadzoru sanitarnego na terenie Miasta Rybnika.

Rodzaj wody - prób	Liczba prób	Liczba oznaczeń-fizycznych	Liczba oznaczeń-chemicznych	Liczba oznaczeń-mikrobiologicznych
Woda do spożycia	14	59	28	56
Pływalnie	71	96	131	137
Kąpieliska	2	0	0	4
Woda ciepła (Legionella sp.)	59	0	0	59

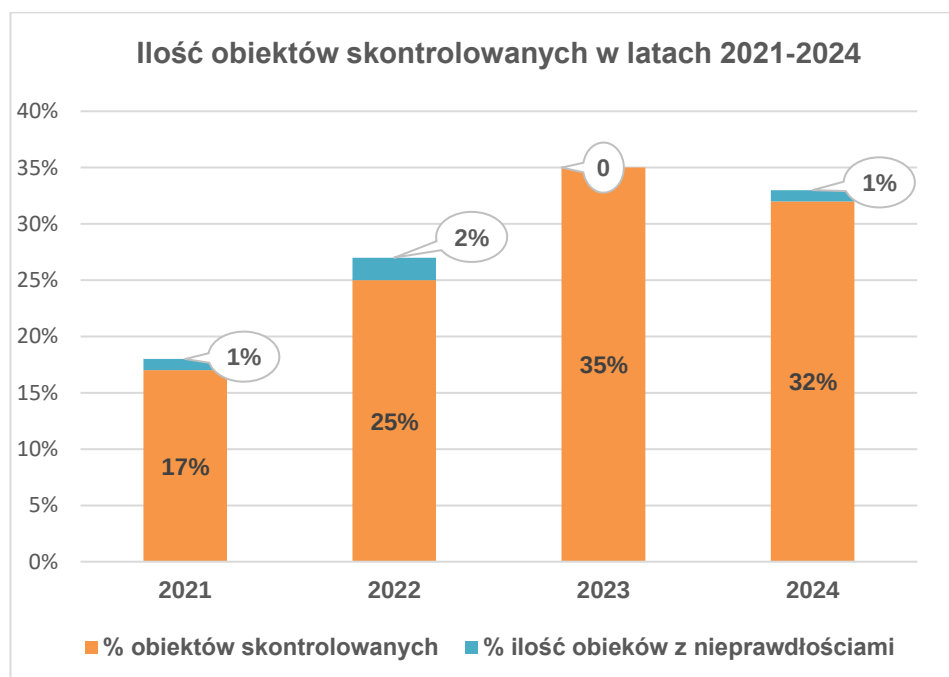
Oddział Laboratoryjny wykonuje również badania na zlecenie Klienta zewnętrznego w ramach: monitoringu prowadzonego przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody do spożycia; prowadzonego systemu HACCP; przydatności do spożycia wody wodociągowej oraz w studniach przydomowych ; oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz inne zlecane przez Klienta. Ogółem przebadano 606 próbek wody Klienta zewnętrznego i wykonano: 1725 oznaczeń fizycznych, 883 oznaczeń chemicznych, 1862 oznaczenia mikrobiologiczne.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2024 roku na terenie Miasta Rybnika znajdowało się 666 obiektów. Skontrolowano 211 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 245 kontrole sanitarne. W wyniku przeprowadzonych kontroli w dwóch obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie złego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego, tj. w :

- ✓ obiekcie świadczącym usługi w zakresie pralni, stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny ścian w pomieszczeniach,
- ✓ podmiocie leczniczym- SPZOK WSS nr 3 w Rybniku, stwierdzono brak zapewnienia bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla personelu oraz szluzach damskich męskich na bloku operacyjnym, w pomieszczeniach apteki szpitalnej, w zakładzie anatomopatologii; zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach Zakładu opiekuńczo-Leczniczego.

W 2024 r. na wniosek różnych podmiotów oraz osób fizycznych wydano:

- 12 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- 4 decyzje na wywóz szczątków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 22 postanowienia dotyczące warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski,
- 6 opinii dotyczących warunków organizacji imprez masowych,
- 3 opinie sanitarne, dotyczące m.in.: regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miasta (2 opinie); 1 opinia sanitarna dotycząca kategoryzacji obiektu hotelarskiego.

Stan sanitarny środków transportu

W 2024 roku wyrywkowo skontrolowano 4 środki transportu:

- 1 samochód do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 3 samochody do przewozu chorych.

Skontrolowane środki transportu nie budziły zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym oraz technicznym.

Interwencje

W 2024 roku do Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska wpłynęło łącznie 24 interwencje, spośród których 12 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów, 12 rozpatrzono bezpośrednio, 1 interwencja wycofana przed rozpatrzeniem.

Interwencje rozpatrywane przez PPIS (w ramach kompetencji) dotyczyły:

- uciążliwości powodowanych przez hałas: 1 interwencja wycofana przez Urząd Miasta Rybnika przed rozpatrzeniem.
- niewłaściwego stanu sanitarnego lokali mieszkalnych i związanych z tym uciążliwości: 4 interwencje częściowo lub całkowicie zasadne: 1 interwencja dotycząca nieprawidłowego stanu sanitarnego mieszkania, przeprowadzono 2 kontrole, lokal został doprowadzony do należytego stanu higieniczno-sanitarnego; 1 interwencja dotycząca patologicznego zbieractwa, nie udało się przeprowadzić kontroli – lokator nie otworzył drzwi, przedstawiciele spółdzielni nawiązali kontakt z krewnym lokatora, który zobowiązał się do uprzątnięcia mieszkania. Do tut. organu wpłynęła informacja ze spółdzielni, że brak jest uciążliwości dotyczących ww. sprawy; 2 interwencje dotyczące występowania insektów w lokalach mieszkalnych i/lub częściach wspólnych - zarządcy nieruchomości przy współpracy mieszkańców podjęli odpowiednie kroki wykonania zabiegów dezynsekcji o czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny został poinformowany pisemnie. Przeprowadzono łącznie 2 kontrole sanitarne.

- innych spraw: 8 interwencji : 5 interwencji dotyczyło prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu fryzjerstwa i kosmetyki bez zachowania należytych warunków higieniczno-sanitarnych; 3 interwencje dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-porządkowego/technicznego części wspólnych oraz obejścia budynków wielorodzinnych.

Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami:

- 3 interwencje dotyczyły uciążliwości środowiskowych występujących w związku z nieprawidłową gospodarką ściekami – interwencje przekazane do Prezydenta Miasta Rybnika.
- 5 interwencji dotyczyło zagrożeń wynikających ze składowania odpadów na posesji - interwencje przekazane do Prezydenta Miasta Rybnika.
- 1 interwencja dotyczyła potencjalnego uszkodzenia, niszczenia drzew - interwencja przekazana do Prezydenta Miasta Rybnika.
- 1 interwencja dotyczyła uciążliwości zapachowych – interwencja przekazana do Prezydenta Miasta Rybnika.
- 1 interwencja dotyczyła uciążliwości hałasowych powodowanych przez stację transformatorową przylegającą do budynku – interwencja przekazana do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla miasta Rybnika.
- 1 interwencja dotyczyła nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego obiektu budowlanego - sprawa przekazana do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla Miasta Rybnika.

Działania edukacyjno- informacyjne

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r., w zakresie realizacji zadania pn.: „Działania edukacyjno-informacyjne każdorazowo w ramach prowadzonych kontroli wraz ze sprawozdawczością w tym zakresie” w roku 2024 na terenie Miasta Rybnika przeprowadzono 202 kontrole z działaniami edukacyjno-informacyjnymi, co stanowi 82% przeprowadzonych kontroli.

Działania obejmowały tematykę dotyczącą m.in.

- ✓ właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella;
- ✓ zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji, klimatyzacji (okresowe przeglądy, czyszczenie);
- ✓ stanu higieniczno - sanitarnego i technicznego pomieszczeń/urządzeń obiektu;
- ✓ opracowanych i wdrożonych procedur (m.in. postępowania z bielizną czystą i brudną, postępowania z odpadami medycznymi, transportu czystej i brudnej bielizny, DDD).
- ✓ o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- ✓ informowania konsumentów o jakości wody przez dostawców wody;
- ✓ realizacji harmonogramu badań wody przez dostawcę wody;

- ✓ punktów zgodności;
- ✓ stosowania odpowiednich materiałów do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi; oceny ryzyka strefy zaopatrzenia w wodę;
- ✓ analizy przyczyn zanieczyszczenia jakości wody do spożycia;
- ✓ zagrożeń dot. zakwitów sinic; wymagań dotyczących warunków sanitarno-higienicznych na pływalniach;
- ✓ właściwej eksploatacji pływalni w związku ze zwiększonym jej obłożeniem;
- ✓ zagrożeń wynikających z następstw korzystania z solarium;

W ramach przeprowadzanych działań informacyjno-edukacyjnych właścicielom/zarządcom pozostawiano przygotowane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej materiały w formie ulotek w zakresie informacji dotyczących m.in. bezpieczeństwa sanitarnego wentylacji i klimatyzacji obiektów podmiotów leczniczych; dbania o instalację wewnętrzną w budynkach; profilaktyki zakażeń bakterii Legionelli; postępowania z odpadami medycznymi; palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych; zagrożeń związanych z wodą w fontannach; zasad właściwego utrzymania i eksploatacji wentylacji i klimatyzacji. Dodatkowo w trakcie kontroli informowano o dostępnych źródłach wiedzy, wskazując strony internetowe zawierające linki do publikacji, w tym dotyczących profilaktyki zakażeń bakterią Legionelli, a także wskazywano stronę internetową oraz Facebooka PSSE w Rybniku, na których dostępne są linki odnoszące się do stron w zakresie tematyki przestrzegania standardów sanitarno-higienicznych w trakcie świadczenia zabiegów w obiekcie.

W związku ze zbliżającym się sezonem letnim i ryzykiem wzrostu zachorowań na legionellozę oraz z powszechnym zasiedlaniem instalacji wodnych pałeczkami *Legionella* i zagrożeniem zakażenia ludzi do prezydentów, wójtów i burmistrzów miast/gmin, podmiotów wykonującą działalność leczniczą, centrów handlowych, hoteli i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie przesłano pismo z linkami do publikacji dających możliwość kształtowania dobrych praktyk minimalizujących ryzyko zagrożeń zachorowań na legionellozę tj. „Bezpieczeństwo wodne w budynkach” – <https://www.gov.pl/web/gis/bezpieczenstwo-wodne-w-budynkach>; „Zapobieganie zakażeniom bakteriami z rodzaju *Legionella* – zawierające zalecenia dot. ponownego otwierania budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po wydłużonym przestoju lub ograniczonej eksploatacji”: <https://www.gov.pl/web/gis/zapobieganie-zakazeniom-bakteriami-z-rodzaju-legionella--zalecenia-dot-ponownego-otwierania-budynkow-uzytecznosci-publicznej-i-zamieszkania-zbiorowego-po-wydłużonym-przestoju-lub-ograniczonej-eksploatacji2>.

Ponadto skierowano pismo do prezydentów, wójtów i burmistrzów miast/gmin, w którym zwrócono szczególną uwagę na utrzymanie i ustalenie zasad zachowania w sąsiedztwie urządzeń w trakcie których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny (fontanny, pluskadełka, kurtyny wodne) oraz na bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających z ww. urządzeń. W piśmie wskazano również miejsca przeznaczone do kąpieli, takie jak pływalnie kryte i odkryte (w tym aquaparki), kąpieliska czy wodne place zabaw, z których można bezpiecznie korzystać

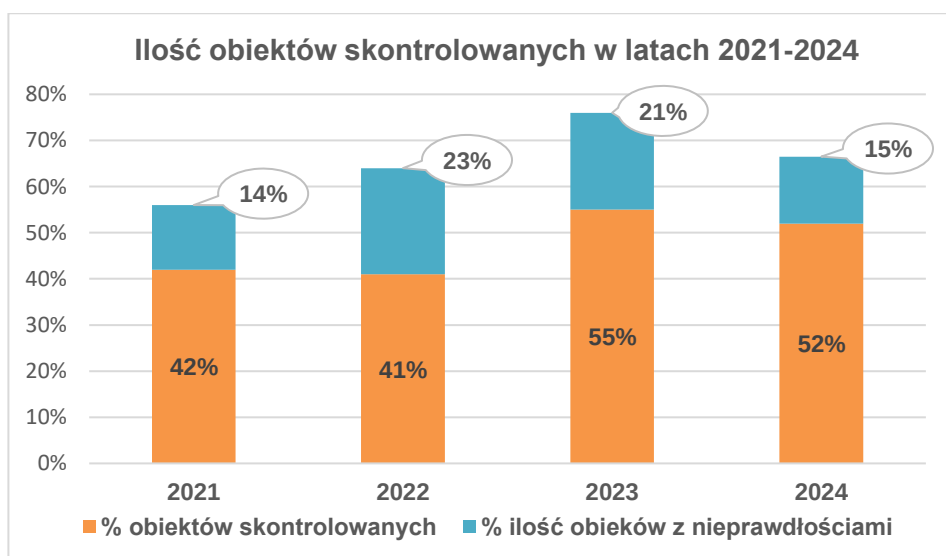
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się 2476 obiektów (w 2023r. - 2508 obiektów) w tym 1301 na terenie Miasta Rybnika (w 2023r. – 1308 obiektów).

Liczba i rodzaje obiektów objętych nadzorem w latach 2022 - 2024 roku

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba		
	2024	2023	2022
Zakłady produkcji żywności	81	78	73
Obiekty obrotu żywnością	769	792	773
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	302	300	297
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	124	116	124
Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	25	22	20
Razem	1301	1308	1287

W 2024 roku skontrolowano **676** obiektów, w **98** obiektach stwierdzono nieprawidłowości tj. w **14,5%** skontrolowanych obiektach. Przeprowadzono **973** kontroli sanitarnych. W oparciu o ujednolicone arkusze oceniono **426** obiektów.

Do badań laboratoryjnych pobrano **391** prób (w 2023r. – 393 prób), w tym:

- ✓ 366 próbek środków spożywczych,
- ✓ 6 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- ✓ 19 prób zmiotków.

Zakwestionowano jakość zdrowotną **7** pobranych prób (w 2023r. – 19 pobranych prób).

W 2024 roku ogółem wydano **64** decyzji administracyjnych nakazowych (w 2023r- 147 decyzji) oraz **231** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **376** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-porządkowych osoby odpowiedzialne ukarano **65** mandatami karnymi na łączną kwotę **14.200 zł**.

Zakłady produkcji żywności

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **81** zakładów produkcyjnych, z których skontrolowano **53**, tj. **65%** obiektów nadzorowanych (w 2023r.- 68% obiektów), przeprowadzając **84** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności w latach 2022 - 2024r.

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów		
	2024r.	2023r.	2022r.
Wytwórnice lodów	4	4	5
Automaty do lodów	4	3	3
Piekarnie	28	27	28
Ciastkarnie	21	20	20
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1	1	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	4	3	2
Producenci żywności w warunkach domowych	11	12	6
inne wytwórnice żywności	8	8	8
Ogółem	81	78	73

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w 2024 roku:

- zły stan ścian, sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą) lub podłogi z ubytkami (piekarnie),
- brak badań właścicielskich wyrobów gotowych (ciastkarnie), brak opracowanego harmonogramu tych badań,
- obecność szkodników lub śladów ich bytowania (piekarnie).

Wydano **11** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień (w tym wydano 4 decyzje nakazujące przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji – w związku ze stwierdzeniem obecności szkodników) oraz **27** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **23** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **1** mandat karny na kwotę **200 zł**.

W zakładach produkujących żywność pobrano **46** prób do badań laboratoryjnych. Zdyskwalifikowano **6** prób tzw. zmiotków pobranych w piekarni i ciastkarni, z uwagi na stwierdzoną obecność szkodników zbożowo-mącznych.

Obiekty obrotu żywnością

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **769** zakładów obrotu żywnością, z których skontrolowano **375**, tj. **49%** obiektów nadzorowanych (w 2023r - 55% obiektów), przeprowadzając **567** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością w latach 2022- 2024

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów		
	2024r.	2023r.	2022r.
Sklepy spożywcze	356	370	374
Kioski spożywcze	78	84	86
Apteki	29	30	29
Magazyny hurtowe	29	28	28
Obiekty ruchome i tymczasowe	121	115	104
Środki transportu	38	38	42
Inne obiekty obrotu	118	126	110
Razem	769	791	773

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w 2024r.:

- ✓ zły stan ścian, sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą) lub podłogi z ubytkami (w sklepach),
- ✓ sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia (sklepy),
- ✓ brak czystości i porządku w sklepach (brudne urządzenia chłodnicze, zamrażarki, posadzki, zakurzone regały, brudne koszyki zakupowe, nieuporządkowany teren wokół zakładu, liczne pajęczyny i zbędne przedmioty w pomieszczeniach) ,
- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności środków spożywczych (kioski i sklepy),
- ✓ brak dostępnych dla klienta wykazów składników wraz z wyróżnionymi alergenami w przypadku żywności sprzedawanej bez opakowań jednostkowych (sklep i kiosk).

W 2024 roku wydano **27** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień oraz **110** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych

i płatniczych wydano łącznie **199** innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **41** mandatów karnych na kwotę **9.600 zł**.

W zakładach wprowadzających do obrotu żywność pobrano **315** prób do badań laboratoryjnych :

- 314 prób środków spożywczych,
- 1 próba wyrobu do kontaktu z żywnością.

Żadna z powyższych prób nie została zdyskwalifikowana (w 2023r. – 12 prób zakwestionowano):

Z uwagi na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości tj.: prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów – dot. kiosku oraz w związku z prowadzeniem działalności niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu (samowolne poszerzenie o produkcję wyrobów garmazeryjnych oraz peklowania mięsa) – dot. sklepu, do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w oparciu o art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, wystosowano 2 wnioski o ukaranie w drodze decyzji administracyjnej.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się **426** zakładów żywienia zbiorowego, z których skontrolowano **231** tj. **54%** obiektów nadzorowanych (w 2023r. – 54% obiektów), przeprowadzając **305** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego w latach 2022 - 2024

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów		
	2024	2023r.	2022r.
Zakłady żywienia zbiorowego – typ otwarty	111	96	85
Zakłady małej gastronomii	191	197	211
Stołówki pracownicze	3	2	3
Stołówki w domach wczasowych	1	1	1
Kuchnie niemowlęce	1	1	1
Bloki żywienia w szpitalach	2	2	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	4	1	4
Stołówki w domach dziecka	1	4	1
Stołówki w żłobkach i małego dziecka	11	12	11
Stołówki szkolne	38	35	34
Stołówki przedszkolne	46	47	48
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	8	8	8
Inne zakłady	3	3	3
Zakłady usług cateringowych	6	7	7
Ogółem	426	417	421

Podczas kontroli najczęściej stwierdzano następujące nieprawidłowości:

- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności środków spożywczych (mała gastronomia, restauracje),
- ✓ brudne podłogi, regały i urządzenia chłodnicze oraz brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w tych urządzeniach (mała gastronomia oraz restauracje),
- ✓ brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu (mała gastronomia),
- ✓ zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów (brudne, z zaciekami, zakurzone) lub podłogi z ubytkami (restauracje, małą gastronomia, zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego),
- ✓ brak badania wody lub właścicielskich wyrobów gotowych,
- ✓ używane do przygotowywania potraw żywności po upływie daty minimalnej trwałości.

W 2024r. wydano **26** decyzji administracyjnych nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień oraz **94** decyzji płatniczych. Oprócz decyzji nakazowych i płatniczych wydano łącznie **156** inne decyzje merytoryczne dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniające.

W związku ze stwierdzeniem bieżących nieprawidłowości sanitarnych nałożono **23** mandaty karne na kwotę **4.400 zł**.

W zakładach żywienia zbiorowego pobrano **26** prób żywności do badań laboratoryjnych (w 2023r.- 14 prób). Zdyskwalifikowano **1** pobraną próbę - posiłek obiadowy pobrany w żłobku, z uwagi na niezgodny z wymaganiami skład wartości odżywczych. Zakład został zobowiązany do podjęcia działań naprawczych mających na celu poprawę struktury żywienia.

Ponadto podczas kontroli sanitarnych, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 2 zakładach żywienia zbiorowego (zakłady małej gastronomii). Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu, limitów zawartości ww. substancji.

Z uwagi na stwierdzone także podczas kontroli nieprawidłowości tj.: uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli w lokalu małej gastronomii - do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w oparciu o art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, wystosowano wniosek o ukaranie w drodze decyzji administracyjnej.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

W 2024 roku w ewidencji znajdowały się **25** zakładów z tej grupy (1 produkcji, 24 obrotu), z których skontrolowano **10** przeprowadzając 10 kontrole sanitarne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W obiektach wprowadzających do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością pobrano 5 prób do badań laboratoryjnych. Żadna z ww. prób nie została zdyskwalifikowana.

Nadzór nad importem/eksportem

W 2024 roku w związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów użytku przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wywożonych zagranicę przeprowadzono 20 kontroli dokonując sprawdzenia dokumentacji 27 partie środków spożywczych o łącznej masie: 36262,20 kg i wydano 20 świadectw eksportowych.

Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego

W 2024 r. pobrano oraz poddano analizie ilościowej i jakościowej jadłospisy dekadowe w 8 placówkach żywienia zbiorowego zamkniętego, tj. w:

- 2 szpitalach (jeden prowadzący żywienie pacjentów w systemie cateringowym, jeden zakład posiadający kuchnię własną od surowca do wyrobu gotowego),
- 1 żłobku posiadający kuchnię własną w miejscu,
- 5 przedszkolach publicznych dysponujących kuchnią własną.

Wszystkie jadłospisy uzyskały ocenę negatywną. Nieprawidłowości dotyczyły braku realizacji wytycznych Instytutu Żywności i Żywienia w zakresie:

- ✓ pokrycia zapotrzebowania na energię, która znacznie przewyższała normy na składniki energetyczne i budulcowe (żłobek, 2 przedszkola, 1 szpital posiadający kuchnię własną od surowca do wyrobu gotowego) lub zapotrzebowanie energetyczne było poniżej poziomu normy (2 przedszkola),
- ✓ pokrycia zapotrzebowania na wapń – we wszystkich placówkach zakładach stwierdzono brak pokrycia zapotrzebowania na wapń,
- ✓ pokrycia zapotrzebowania na witaminę C - w 6 zakładach brak pokrycia zapotrzebowania (1 szpital, 5 przedszkoli),
- ✓ pokrycia zapotrzebowania na żelazo - w 7 zakładach (1 szpital posiadający kuchnię własną od surowca do wyrobu gotowego, żłobek, 5 przedszkoli) stwierdzono brak pokrycia zapotrzebowania na żelazo,
- ✓ przekroczenia (zbyt dużo) zalecanego poziomu ilości soli kuchennej – w 3 zakładach (2 przedszkola, 1 szpital posiadający kuchnię własną od surowca do wyrobu gotowego).

Mimo ww. stwierdzonych nieprawidłowości w szpitalach, stwierdzono znaczącą poprawę jadłospisów dzięki udziałowi placówek w programie pn. „Dobry posiłek”.

Ponadto w ramach realizacji „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej” poddano ocenie teoretycznej jadłospisy dekadowe pacjentów będących na diecie podstawowej hospitalizowanych w dwóch szpitalach w Rybniku. Po przeprowadzeniu oceny z wykorzystaniem arkusza oceny

dekadowej jadłospisów w obu szpitalach uzyskano wyniki klasyfikowane jako „prawidłowe”. Stwierdzono w obu szpitalach poprawę struktury żywienia.

Oprócz oceny teoretycznej poprawność struktury żywienia oceniano na podstawie przeprowadzonych badań laboratoryjnych. Pobrano 1 próbę posiłku obiadowego w 1 żłobku, którą zakwestionowano z uwagi na nieprawidłową (niewystarczającą) wartość kaloryczną posiłku oraz niezgodne z normą procentowe udziały składników odżywczych: tłuszczu (powyżej normy).

Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W 2024 r. w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano łącznie 31 prób tzw. żywności prozdrowotnej, w tym:

➤ **13 prób żywności środków spożywczych specjalnego przeznaczenia (dla określonych grup) tj.:**

- ✓ 10 prób z grupy produkty zbożowe przetworzone przeznaczone dla dzieci, badanie w kierunku (mikrobiologii) wykrycia obecności bakterii chorobotwórczych (Salmonella spp., Listeria monocytogenes),
- ✓ 1 próba z grupy produkty zbożowe przetworzone przeznaczone dla dzieci, badanie w kierunku alkaloidy tropanowe,
- ✓ 1 próba z grupy produkty zbożowe przetworzone przeznaczone dla dzieci, badanie w kierunku mikotoksyny,
- ✓ 1 próba z grupy produkty zbożowe przetworzone przeznaczone dla dzieci, badanie w kierunku akryloamid,

➤ **18 prób suplementów diety tj.:**

- ✓ 1 próba w kierunku: napromieniana żywności,
- ✓ 10 prób w kierunku: mikrobiologii,
- ✓ 5 prób w kierunku: zawartość składników mineralnych,
- ✓ 1 próba w kierunku oznaczenia metali,
- ✓ 1 próba w kierunku wykrycia obecności pleśni i drożdży.

Na podstawie otrzymanych sprawozdań z badań laboratoryjnych nie stwierdzono nieprawidłowości w badanych zakresach. Spośród w/w wyżej kategorii środków spożywczych 11 prób było także oceniane pod względem poprawności znakowania – na zgodność m.in. z przepisami zawartymi w: ustawie o bezpieczeństwie żywności i żywienia, Rozporządzeniach PEiR nr: 1169/2011, 609/2013, 1924/2006. Nie zakwestionowano żadnej z pobranych i badanych laboratoryjnie prób.

W 2024 r. w ramach urzędowej kontroli żywności w 15 aptekach przeprowadzono 25 kontroli oraz w 3 sklepach zielarsko-medycznych przeprowadzono 5 kontroli, nie stwierdzając nieprawidłowości oraz 1 kontrolę strony internetowej z suplementami diety. Były to kontrole kompleksowe, interwencyjne, sprawdzające oraz tematyczne, w tym związane z poborem prób do badań laboratoryjnych. W obiektach stacjonarnych sprawdzano m.in. warunki przechowywania żywności (zachowanie czystości sprzętu i wyposażenia, właściwych warunków termicznych czy też, obecność

szkodników) oraz sprawdzano poprawność oznakowania suplementów diety oraz poprawność przekazywania informacji w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość w przypadku 2 suplementów diety. Nie stwierdzono nieprawidłowości obiektów stacjonarnych, natomiast kontrola strony internetowej stwierdziła nieprawidłowości w zakresie znakowania żywności odnośnie poprawności przekazywania informacji w przypadku żywności opakowanej oferowanej do sprzedaży za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Niepoprawne znakowanie dotyczyło m.in:

- stosowania niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w przypadku 1 skontrolowanego suplementu diety,
- w przypadku 2 suplementów diety braku podania obowiązkowych informacji na temat żywności wymaganych przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (..) tj.: ilość netto żywności, podanie wszelkich specjalnych warunków przechowywania, nazwa i adres podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole akcyjne ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego lub związane z realizacją zaplanowanych zamierzeń:

1. Ocena nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi w super i hipermarketach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów dotyczących m.in. identyfikacji, warunków sprzedaży i przechowywania, przestrzegania określonych okresów trwałości, oceny dokumentacji towarzyszącej środkom spożywczym poszerzone o pobór prób do badań laboratoryjnych w kierunkach mikrobiologii, metali ciężkich i pestycydów.

W ramach realizacji tej akcji kontrolą objęto 28 obiektów, w których przeprowadzono 97 kontroli. W wyniku działań kontrolnych nałożono 12 mandatów na kwotę 2950 zł. (zły stan sanitarno – porządkowy, brudne urządzenia chłodnicze, brudne posadzki) oraz wydano 23 decyzje nakazujące w związku ze stwierdzeniem niewłaściwego stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń, urządzeń, sprzętów). Pobrano 173 próbki żywności oraz 1 próbkę wyrobu do kontaktu z żywnością. Żadna z tych prób nie została zakwestionowana. Najwięcej prób przebadano w kierunku: zanieczyszczenia mikrobiologiczne, ocena sensoryczna, zawartość metali ciężkich oraz zawartości dodatków do żywności.

2. Akcja dot. występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy oraz zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 32 kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości

dotyczących identyfikowalności i legalności dziczyzny oraz mięsa wieprzowego. Łącznie nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1050 zł (za wprowadzanie do obrotu innej niż wyżej wymieniona żywności bez zapewnienia jej identyfikowalności oraz za zły stan sanitarno-porządkowy – brudne regały) oraz wystosowano 5 decyzji nakazowych (zawierających polecenie odnowienia ścian, sufitów oraz zapewnienia dostępu dla klientów informacji o składzie żywności oraz o występujących w niej alergenach).

3. Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad miejscami obrotu mięsem i wyrobami mięsnymi ze szczególnym uwzględnieniem targowisk.

W ramach realizacji tej akcji skontrolowano 2 targowiska przeprowadzając 4 kontrole w 4 obiektach. 1 kontrolę przeprowadzono przy współudziale przedstawicieli Powiatowego Lekarza Weterynarii w Rybniku. Podczas przeprowadzonych kontroli nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł za brak identyfikowalności wyrobów mięsnych oraz wystosowano 1 decyzję nakazującą zapewnienie wprowadzania do obrotu wyrobów mięsnych prawidłowo oznakowanych oraz 2 decyzje płatnicze.

4. Akcja dotycząca znakowania oraz warunków przechowywania butelkowanych wód mineralnych w sezonie letnim.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 8 kontroli tematycznych w obiektach obrotu żywnością, podczas których dokonano oceny znakowania 8 wód mineralnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących znakowania oraz dotyczących warunków przechowywania butelkowanych wód mineralnych.

5. Przedsięwzięta akcja kontrolna w zakresie weryfikacji dokumentacji dotyczącej wprowadzanego do obrotu maku.

W ramach tej akcji związanej z realizacją pisma Głównego Inspektora Sanitarnego w celu sprawdzenia czy mak używany do przetwórstwa spożywczego nie jest sprzedawany bezpośrednio konsumentom, a co mogłoby wiązać się z zagrożeniem jakie może powodować wyższy poziom alkaloidów opium w maku, przeprowadzono 7 kontroli we wskazanych rodzajach obiektów (supermarkety oraz targowiska). W trakcie kontroli nie stwierdzono maku sprzedawanego klientom luzem, na wagę. W sprzedaży był obecny jedynie mak w oryginalnych opakowaniach jednostkowych producentów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcja dotycząca sprawdzenia warunków sanitarnych w placówkach prowadzących żywienie dzieci w trakcie wypoczynku zimowego i letniego.

Skontrolowano łącznie 5 lokali gastronomicznych prowadzących żywienie dzieci w ramach półkolonii/obozów w trakcie trwania wypoczynku zimowego i letniego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych. Posiłki serwowane były łącznie dla 125 dzieci przez osoby z aktualną dokumentacją do celów sanitarno – epidemiologicznych.

7. Akcja dotycząca poboru prób sanitarnych do badań laboratoryjnych w celu sprawdzenia warunków sanitarnych piekarniach i ciastkarniach.

W ramach realizacji tej akcji pobrano do badań laboratoryjnych 19 prób sanitarnych (tzw. „zmiotki” lub „wytrzepki” w 19 zakładach produkcyjnych (w 14 piekarniach oraz 5 ciastkarniach). 6 prób zostało zakwestionowanych (próbki pobrane w 4 piekarniach) ze względu na wykryte szkodniki zbożowo mączne, stąd też zostały wydane decyzje

nakazujące przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji. Decyzje zostały wykonane, przedsiębiorcy przeprowadzili zabiegi dezynsekcji.

8. Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad sprzedażą owoców i warzyw w miejscach sprzedaży hurtowej.

Kontrolami objęto owoce i warzywa importowane z krajów trzecich jak i pochodzące z innych państw członkowskich wprowadzane do obrotu głównie w hurtowniach owocowo-warzywnych. W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono łącznie 10 kontroli oraz pobrano 4 próby do badań laboratoryjnych (3 próby owoców i 1 próbę warzyw). Żadna z prób nie została zakwestionowana. Nie stwierdzono także innych nieprawidłowości.

9. Akcja dotycząca oceny warunków sanitarnych obiektów w okresie wzmożonego ruchu turystycznego w okresie letnim.

W ramach realizacji tej akcji kontrolą objęto 11 zakładów: 7 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, 3 zakłady małej gastronomii oraz 1 stołówkę w domu wczasowym. Przeprowadzono łącznie 11 kontroli. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego. Stwierdzono wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia, brudne ściany, a także brak badań wody używanej do przygotowywania żywności. Nałożono 1 mandat karny w wysokości 250 zł oraz wydano 2 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt

W związku z otrzymanymi w 2024 r. w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, systemu RASFF, powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi przeprowadzono 52 kontrole w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych czy też materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością tj.:

- "Chipsy warzywne mix bezglutenowe Bio" (wysoki poziom akrylamidu).
- "Kwiat jaśminu (*Jasminum officinalis* L)" (przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów).
- "Chałka sezamowa kakaowa 5 kg" (obecność *Salmonella* spp.CO).
- "Psyllium Husk Powder 95% 60 mesh do żywności" (wysoka zawartość tlenu etylenu).
- "Zestaw przyborów kuchennych" (migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych z wyrobu).
- "Hummus z suszonymi pomidorami (obecność *Salmonella* spp.CO).
- "Kmin rzymski mielony 15g" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych).
- "Mak" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych).

- "Ciotolina tonda melamina nera diametro cm 7x3,5" - miska plastikowa (migracja melaminy z wyrobu).
- "Linseed yellow - siemię lniane żółte" (obecność nieautoryzowanego GMO).
- "Kebab drobiowy surowy mrożony" (obecność Salmonella spp.).
- "Zestaw 3 sztuk narzędzi kuchennych nylonowych" (migracja 4,4'-diaminodifenylometanu z wyrobu).
- "Bebilon Profutura 2 Mleko następne po 6 miesiącu" (obecność Listeria monocytogenes).
- "Hemp Oil CBD 600 mg 10 ml" (obecność nieautoryzowanych składników nowej żywności, tj. CBD, CBG, CBC w suplemencie diety).
- "Dried pork meat product (suszone produkty z wieprzowiny)" (obecność Listeria monocytogenes).
- "Reishi Muschroom suplement diety" (nieautoryzowana nowa żywność w suplemencie diety).
- "Kormoran Radler Gorzka Pomarańcza 500 ml" (szklana butelka niskiej jakości, zagrożenie ukruszeniem szkła).
- "Mak niebieski" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu morfiny i kodeiny).
- "Kolba kukurydzy" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu).
- "Piwo jasne pełne" (błąd etykietowania, piwo alkoholowe oznaczone jako bezalkoholowe).
- "Herbatka fix rumiankowo-koperkowa" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych).
- "Pistachio kernel - pistacje" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyn).
- "Ser Złoty Mazur" (obecność Salmonella Newport).
- "Figi suszone" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyny B1).
- "Płatki ryżowe" (przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu).
- "Kubek, talerz z tworzywa sztucznego - melaminy" (obecność migracji specyficznej formaldehydu).
- "Mąka pszenna Szymanowska 480" (cechy organoleptyczna, oznaki zapleśnienia).
- "Proszek pistacjowy" (obecność Salmonella).
- "Jaja świeże" (obecność Salmonella).
- "Elementy drobiowe" (obecność Salmonella).
- "Odżywka białkowa Whey protein czekoladowa" 30g (obecność ciała obcego).
- "Łyżka cedzakowa" (migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych).
- "Bekon w kostce, wędzony, wieprzowy" (Listeria monocytogenes).

Nie stwierdzono w obrocie ww. kwestionowanej żywności i materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W przypadku jednego powiadomienia podczas

kontroli właściciel zakładu wycofał 9 sztuk materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (miski). Jedno powiadomienie zostało przekazane do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Rybniku z uwagi na zakład znajdujący się pod jego nadzorem.

Interwencje

W roku 2024 r. zgłoszono **55** wniosków o interwencję, które dotyczyły zarówno niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności jak i niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów. Zgłaszano między innymi:

- ✓ niewłaściwą jakość wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych: niewłaściwy zapach sera, pasztetu (sklepy), niedopieczone mięso (lokale gastronomiczne), zanieczyszczenia fizyczne (kawałek metalu w posiłku obiadowym w zakładzie żywienia, włos w pizzy serwowanej w lokalu, spleśniałe warzywa oraz wyroby ciastkarskie (sklepy), zepsute mięso (sklepy), zgniłe kalafiory (sklep),
- ✓ wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości: drinki z sokami (lokalu gastronomiczny), napoje gazowane ,
- ✓ dolegliwości gastryczne po spożyciu: kebabu w lokalu, krokietów, salcesonu ,
- ✓ wykorzystywanie do produkcji past spleśniałych ryb
- ✓ brak czystości i porządku: brudne stoliki i szkło bufetowe w lokalu,
- ✓ obecność zwierząt w sklepie (psy nie będące przewodnikami klientów),
- ✓ zalegające odpady na zapleczu lokali
- ✓ brak higieny sprzedaży w sklepach (brak rękawiczek jednorazowych przy jednoczesnym przyjmowaniu pieniędzy, brak odzieży ochronnej
- ✓ poszerzenie działalności w sklepie (produkcja wędlin, ciast)
- ✓ pleśń w urządzeniach chłodniczych (sklep).

Część wniosków było zgłaszanych wielokrotnie często jednocześnie (wskazany ten sam obiekt, podobne zastrzeżenia). Najczęściej zgłaszane interwencje dotyczyły sklepów oraz zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego.

Przeprowadzono **52** kontrole. Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych **21** wniosków uznano za zasadne. Nałożono **33** mandaty karne na łączną kwotę **8000,00 zł**, także za dodatkowo stwierdzone inne nieprawidłowości. Ponadto wydano polecenia doraźne oraz wydano **8** decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego, w tym i **1** decyzję natychmiastową w związku ze stwierdzeniem obecności śladów bytowania gryzoni w lokalu gastronomicznym. Do badań laboratoryjnych w ramach kontroli interwencyjnej pobrano **5** prób żywności, nie zakwestionowano żadnej z nich.

Działania zapobiegające zatruciom grzybami

W 2024r. w ramach działań oświatowo-prewencyjnych mających na celu pogłębienia wiedzy mieszkańców na temat identyfikacji grzybów dziko rosnących, zasad związanych z bezpiecznym zbiorem, przechowywaniem i zakupem grzybów jadalnych, podejmowano następujące działania:

- przeprowadzono 8 akcji informacyjno-edukacyjnych – liczba odbiorców 2832,
- zorganizowano wystawę materiałów informacyjno-edukacyjnych z działania skorzystało 682 osób oraz przeprowadzono dystrybucję ulotek,
- zamieszczano w mediach społecznościowych PSSE w Rybniku posty, informacje edukacyjne, które dotarły do 685 osób.

W ramach akcji pt. „BEZPIECZNEGO GRZYBOBRANIA 2024” przeprowadzono łącznie 95 działań, które dotarły do 4292 osób, w tym porady grzyboznawcy.

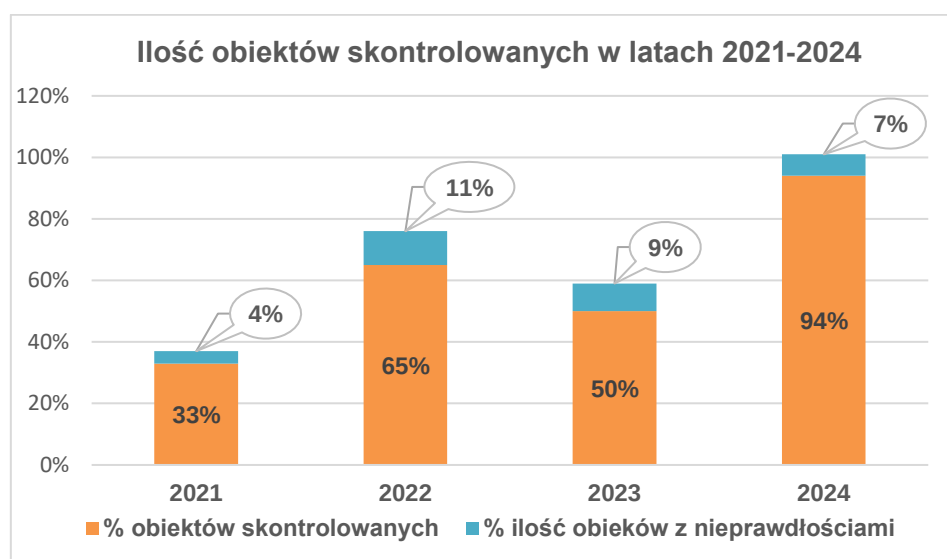
W 2024 r. udzielono 86 takich konsultacji. Największe wątpliwości osób, co do tego czy zebrany grzyby są jadalne, budziły zebrane borowiki ceglastopore, czubajki kanie, mleczaje świerkowe, opieńki miodowe, maślaki. Zdarzały się pojedyncze przypadki niejadalnych czy trujących grzybów wśród ocenianych grzybów np. goryczaki żółciowe, maślanki wiążkowe, krowiaki podwinięte, mleczaje wełnianki.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I WYPOCZYNKU

W roku 2024 w ewidencji obiektów nadzorowanych znajdowało się 169 obiektów. Skontrolowano ogółem 124 placówki, przeprowadzając ogółem 151 kontroli. W 7 placówkach stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 5,6% skontrolowanych obiektów (w 2023r- 8,6%; 2022r. – 10,6%).

Rodzaje placówek	Liczba placówek	Liczba kontroli	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	Liczba wydanych decyzji administracyjnych
stałych	142	127	6	22
sezonowych	25	21	0	0
uczelni wyższych	2	3	1	2

Charakterystyka placówek

• **Żłobki i kluby dziecięce**

W roku 2024 na podległym terenie funkcjonowało ogółem 14 żłobków i klubów dziecięcych. Skontrolowano 8 placówek, co stanowiło 66% obiektów nadzorowanych w tej grupie. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

• **Przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego**

W 2024 roku na terenie Miasta Rybnika nadzorem objęto 38 ewidencji placówek. Skontrolowano ogółem 25 placówek przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego tj. 65%. Wydano opinię dla nowo oddanego do użytkowania przedszkola, stwierdzającą że warunki lokalowe w zakresie prowadzenia zajęć dla dzieci zapewniają bezpieczne i higieniczne warunki.

W tej grupie obiektów stwierdzono w 2 obiektach nieprawidłowości w zakresie złego stanu higieniczno-sanitarnego, wydano 2 decyzje nakazujące dla :

- Przedszkola Nr 9 w Rybniku, ul. Henryka Wieniawskiego 9, 44-200 Rybnik- doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-higienicznego sufity i ściany w szatni oraz w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych przy salach nr 1,3,4,
- Przedszkola Nr 43 w Rybniku, ul. Władysława Broniewskiego 26, 44-200 Rybnik doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - higienicznego sufity i ściany w sali pobytu dzieci oraz w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych

➤ **Szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół**

W 2024 roku na ogólną liczbę 62 szkół funkcjonujących na terenie Miasta Rybnika skontrolowano 51 obiektów tj. 82%. Nieprawidłowości stwierdzono w 3 placówkach oświatowych. Nieprawidłowości dotyczyły :

- Społeczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Jerzego Kukuczki, ul. Świętego Józefa 30, 44-217 Rybnik - doprowadzić do należytego stanu sanitarno - higienicznego sufit w świetlicy zlokalizowanej na drugim piętrze, w pomieszczeniu magazynowym zlokalizowanym w podpiwniczeniu oraz ściany na korytarzu zlokalizowanym w części podpiwniczonej.
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 5 w Rybniku - Szkoła Podstawowa nr 5 w Rybniku im. Mikołaja Kopernika, ul. Doktora Mariana Różańskiego 14A, 44-200 Rybnik - zapewnić meble edukacyjne (stoły, krzesła) dla uczniów zgodnie z wymaganiami ergonomii.
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Jana Pawła II w Rybniku, ul. Karola Miarki 74, 44-203 Rybnik- doprowadzić do należytego stanu sanitarno – higienicznego ściany i sufit w szatni dla uczniów.

Wzorem lat ubiegłych dokonano oceny doboru mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów. Ogółem skontrolowano 59 oddziałów w 7 placówkach, gdzie oceniono 1080 stanowisk, w tym w 1 placówce stwierdzono nieprawidłowości, tj. niedostosowanie do

wzrostu uczniów 39 stanowisk w 8 oddziałach. Podczas oceny mebli w placówkach oświatowych zwracano uwagę na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli i ich stan techniczny oraz posiadanie przez nie certyfikatów.

W 2024 roku pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych w 20 oddziałach w 3 placówkach szkolnych, w których badaniom poddano ogółem 331 uczniów. Zgodnie z arkuszem badań w tym zakresie stwierdzono, że:

- ✓ w 20 oddziałach w 3 szkołach waga tornistra szkolnego do 10% masy ciała ucznia wyniosła u 178 uczniów, co stanowi 53% badanych uczniów (w 2023r.- 42%),
- ✓ w 19 oddziałach w 3 szkołach waga tornistra szkolnego w zakresie 10-15% masy ciała ucznia wyniosła u 116 uczniów, co stanowi 16% badanych uczniów (w 2023r.- 39%),
- ✓ w 12 oddziałach w 3 szkołach waga tornistra szkolnego w zakresie większym niż 15% masy ciała ucznia wyniosła u 37 uczniów, co stanowi 11% badanych uczniów (w 2023r. – 19%).

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić znaczną poprawę i znaczną zmianę w zakresie ponadnormatywnego obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Ponadto w trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano czy Dyrektorzy placówek oświatowych zapewniają miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie.

W 2024 roku zgodnie z § 4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych, skontrolowano w tym zakresie 24 szkoły, wszystkie skontrolowane placówki zapewniły uczniom warunki w tym obszarze (23 placówki zapewniły indywidualne szafki, 1 placówka zapewniła inne miejsce).

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2024 roku tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych oceniono w 41 oddziałach 7 szkół. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Analiza za lata 2024-2023 wskazuje, że rozkłady zajęć były prawidłowo konstruowane, z zachowaniem zasady, iż zajęcia rozpoczynają się o tej samej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie jest większa niż 1 godzina i różnice liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie są większe od 1 godziny.

W roku 2024 skontrolowano 4 placówki w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Szkoły posiadały aktualne spisy substancji chemicznych i ich mieszanin, wymagane karty charakterystyki. Pojemniki zawierające substancje chemiczne i ich mieszaniny posiadały prawidłowe oznakowanie oraz były przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach lub szafach. W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wszystkie placówki nauczania i wychowania na terenie Miasta Rybnika posiadają pomieszczenia sanitarne zlokalizowane we własnych budynkach. Placówki podłączone są do kanalizacji centralnej i wodociągu miejskiego. W 2024r.

skontrolowano 19 szkół w zakresie zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie skontrolowane obiekty zapewniły dostęp do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach, mydło w płynie w dozownikach, elektryczne suszarki do suszenia rąk lub papierowe ręczniki, papier toaletowy w kabinach ustępowych lub w ich obrębie. W związku z sukcesywną tzw. pełną termomodernizacją budynków przedszkolnych i szkolnych oraz innych obiektów, związaną zazwyczaj z wymianą stolarki okiennej, jak również centralnego ogrzewania, a tym samym podniesieniem standardu placówek, mikroklimat pomieszczeń, w tym dydaktycznych uległ znacznej poprawie. Sale lekcyjne, a także inne pomieszczenia były prawidłowo wentylowane, utrzymywana była właściwa temperatura powietrza.

W 24 placówkach oświatowych przeprowadzono kontrole w zakresie zapewnienia infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Stwierdzono, że:

- ✓ 9 szkół posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem,
- ✓ 11 szkół posiadało salę gimnastyczną z boiskiem,
- ✓ 1 placówka posiadała salę zastępczą, rekreacyjną,
- ✓ 3 placówki nie posiadały infrastruktury do zajęć wychowania fizycznego.

Ponadto stwierdzono, iż w placówkach, które posiadają zespół sportowy, zapewniły natrasy do dyspozycji uczniów. Szkoły, które nie posiadają wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego organizują zajęcia w obiektach sportowych poza placówką, takich jak hala sportowa czy sale gimnastyczne pobliskich szkół.

W 2024 roku skontrolowano 9 placówek w tym zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach. Wydawanie ciepłych posiłków przygotowywanych na miejscu prowadzone było w 6 placówkach, dostarczane w formie cateringu w 1 placówce, natomiast 2 placówki zapewniały posiłki poza szkołą. Z obiadów (pełnych) łącznie skorzystało 865 uczniów.

W 2024 roku ramach kontroli warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach oraz w ramach realizacji programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, skontrolowano w tym zakresie 36 placówek szkolnych, które posiadały gabinety profilaktyki zdrowotnej (1 szkoła nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej). Wszystkie skontrolowane gabinety były do dyspozycji jednej szkoły. W trakcie kontroli sanitarnych

sprawdzano czy gabinety posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody, czy na wyposażeniu było urządzenie chłodnicze i kozetka, przez kogo zawarto umowę na odbiór odpadów medycznych oraz czy w pomieszczeniach tych zachowany był właściwy stan sanitarno-higieniczny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W trakcie kontroli przeprowadzonych kontroli uzyskano niepokojące informacje dotyczące braku pielęgniarek/higienistek szkolnych w placówkach. Profilaktycznej opieki zdrowotnej nie posiada około 16 % placówek (1 niepubliczna szkoła, która nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej oraz 5 szkół, które posiadają gabinet profilaktyki zdrowotnej ale nie posiadają opieki pielęgniarskiej), jednocześnie w większości szkół pracujące osoby zbliżają się do wieku emerytalnego, tym samym nie ma napływu młodych pielęgniarek, co potęguje problem związany m.in. z pedikulozą - brak przeglądu stanu czystości głów uczniów.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej w szkołach podstawowych na terenie Miasta Rybnika

Liczba szkół podstawowych w ewidencji	Liczba szkół posiadających			Liczba szkół nie zapewniających opieki pielęgniarskiej na terenie szkoły
	gabinet opieki przedlekarskiej	wyposażony w kozetkę	wyposażony w urządzenie chłodnicze	
37	36	36	27	6

Zgodnie z ustawą z dnia 12 kwietnia 2019r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U z 2019 r. poz 1078):

- ✓ Opieka zdrowotna nad uczniami jest realizowana w szkole i obejmuje profilaktyczną opiekę zdrowotną, promocję zdrowia oraz opiekę stomatologiczną;
- ✓ Profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w szkole sprawują pielęgniarka środowiskowa nauczania i wychowania albo higienistka szkolna, opiekę stomatologiczną nad uczniami sprawuje lekarz dentysta;
- ✓ Podmiotami zapewniającymi warunki organizacyjne opieki zdrowotnej nad uczniami są: dyrektor szkoły oraz organ prowadzący szkołę;
- ✓ Organ prowadzący szkołę zapewnia uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej, o którym mowa w przepisach – Prawo oświatowe oraz gabinetu dentystycznego spełniającego wymagania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie ustawy o działalności leczniczej.

➤ **Szkoły wyższe**

Na terenie Miasta Rybnika funkcjonowały 2 szkoły wyższe publiczne, zlokalizowane w 2 obiektach. W 2024 roku skontrolowano 2 szkoły wyższe, w tym jedną uczelnię w ramach kontroli sprawdzającej. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowości w jednej uczelni, tj.: brak zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia, tj. brak umieszczenia, w widocznych

miejskach, w budynku uczelni informacji o sposobie bezpiecznego i higienicznego korzystania z pomieszczeń uczelni i wyposażenia technicznego oraz zasadach postępowania w razie wypadku lub awarii; brak udostępnienia na stronie internetowej uczelni informacji o sposobie bezpiecznego i higienicznego korzystania z pomieszczeń uczelni i wyposażenia technicznego oraz zasadach postępowania w razie wypadku lub awarii; brak udostępnienia użytkownikom pracowni komputerowej instrukcji bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych i sprzętu oraz umieszczenia w pracowni komputerowej, w widocznym miejscu, instrukcji określającej zasady bezpieczeństwa i higieny korzystania z pracowni.

➤ **Placówki z pobytem całodobowym**

W 2024 roku na terenie Miasta Rybnika znajdowało się 6 placówek z pobytem całodobowym, w tym 6 placówek opiekuńczo-wychowawczych. Skontrolowano 3 placówki. W jednej placówce tj. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej nr 3 w Rybniku, ul. Mikołowska 130/1, 44-203 Rybnik, stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny sufitu w postaci zacieków, odpadającej farby oraz plam pleśni w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla dziewczynek.

➤ **Pozostałe placówki stałe**

Na terenie Miasta Rybnika w 2024r. znajdowało się 16 innych placówek, w tym:

- 7 placówek wsparcia dziennego,
- 9 placówek wychowania pozaszkolnego.

Skontrolowano 11 placówek, tj. 69%. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku wyniku realizacji przez placówki decyzji wydanych przez PPIS w Rybniku wyegzekwowano 9 decyzji, tj. doprowadzono do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego m.in. sale lekcyjne, sale zabaw, ciągi komunikacyjne, sale gimnastyczne, pomieszczenia higieniczno-sanitarne oraz boisko szkolne co przyczyniło się do poprawy warunków nauki w 2 szkołach podstawowych, 3 zespołach szkolno-przedszkolnych, 1 przedszkolu i 1 placówce opiekuńczo-wychowawczej. W 2 szkołach wyższych umieszczono, w widocznych miejscach, w budynkach uczelni informację o sposobie bezpiecznego i higienicznego korzystania z pomieszczeń uczelni i wyposażenia technicznego oraz zasadach postępowania w razie wypadku lub awarii; uczelnie udostępniły na stronach internetowych informacje o sposobie bezpiecznego i higienicznego korzystania z pomieszczeń uczelni i wyposażenia technicznego oraz zasadach postępowania w razie wypadku lub awarii; jedna uczelnia udostępniła użytkownikom pracowni komputerowej instrukcję bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych i sprzętu oraz umieściła w pracowni komputerowej, w widocznym miejscu, instrukcję określającą zasady bezpieczeństwa i higieny korzystania z pracowni. Stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny obiektów jest odpowiedni. Warunki do utrzymania higieny osobistej są dobre - standardem higienicznym jest zapewnienie w sanitariatach stałego dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody, papieru toaletowego, mydła w płynie i ręczników

jednorazowych lub suszarek do rąk. Meble, sprzęty i urządzenia sportowe posiadają wymagane certyfikaty lub atesty.

W 2024 roku pracownicy Oddziału Badań i Pomiarów na Stanowiskach Pracy w Dziale Laboratoryjnym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach przeprowadzili pomiary natężenia oświetlenia w 1 szkole podstawowej. Stwierdzono nieodpowiednie natężenie oświetlenia w salach lekcyjnych oraz innych pomieszczeniach placówki. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano pismo do Dyrektora szkoły oraz organu założycielskiego o podjęcie działań naprawczych.

Wyniki pomiarów oświetlenia sztucznego przeprowadzonych w latach 2023 – 2024

Rodzaje placówek	Oświetlenie sztuczne			
	Liczba skontrolowanych pomieszczeń		Liczba i procent pomieszczeń, w których stwierdzono oświetlenie niezgodne z normą	
	2023	2024	2023	2024
Przedszkola	0	0	0	0
Szkoły Podstawowe	0	38	0	31 81%
Zespoły Szkół	45	0	36 80%	0
Inne placówki	0	0	0	0
Razem	45	38	36 80%	31 81%

Ponadto podczas kontroli sanitarnych, sprawowano nadzór nad przestrzeganiem przez dyrekcję placówek oświatowych wymogów w zakresie zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, w szczególności w salach zabaw, w salach zajęć oraz w salach lekcyjnych, w następstwie czego wydano zalecenia pokontrolne w ogółem 21 placówkach, w tym w:

- 3 przedszkolach,
- 1 szkole podstawowej,
- 2 zespołach szkół,
- 1 liceum ogólnokształcącym,
- 1 szkole policealnej,
- 4 żłobkach,
- 9 pozostałych placówkach stałych.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W roku 2024 do bazy Ministerstwa Edukacji Narodowej zostało zgłoszonych ogółem 105 turnusów, w tym 79 turnusów dotyczących wypoczynku letniego i 26 turnusów podczas wypoczynku zimowego. W trakcie trwającego wypoczynku letniego, na

którym przebywało 444 uczestników, skontrolowano 13 turnusów. Podczas trwającego wypoczynku zimowego, z którego korzystało 275 uczestników, skontrolowano 8 turnusów. W trakcie wypoczynku zimowego jak również letniego, zapewniono właściwe warunki sanitarno-higieniczne, nie odnotowano interwencji.

Wypoczynek w miejscu zamieszkania wzorem lat ubiegłych zorganizowany był w formie półkolonii przez placówki pracy pozaszkolnej. Dla dzieci i młodzieży organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów, turniejów, warsztatów, pokazów i wycieczek wyjazdowych poza miasto. Nadzór nad wypoczynkiem ponownie został wzmocniony działaniami edukacyjno-informacyjnymi na temat bezpiecznych ferii i wakacji, zapobiegania chorobom odkleszczowym, bezpiecznego korzystania z czasu wolnego, zachęcano do udziału w konkursie „Wakacje: bezpiecznie, zdrowo i zabawnie”. Podczas spotkań przekazywano materiały w formie papierowej (broшуry i plakaty).

Interwencje

W 2024 roku zgłoszono 3 prośby o interwencję:

- ✓ w przedszkolu publicznym - problem występowania wszawicy wśród dzieci,
- ✓ w żłobku niepublicznym - zbyt niska temperatura w pomieszczeniach, w których przebywają dzieci,
- ✓ w zespole szkół - niewłaściwe dostosowanie mebli szkolnych do wymagań ergonomii.

Wszystkie interwencje były bezzasadne.

Działania edukacyjno-informacyjne

W 2024 roku w trakcie czynności kontrolnych każdorazowo prowadzono wiele działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie profilaktyki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem roli szczepień w zapobieganiu poważnym chorobom, zachowaniom mającym chronić uczniów przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówkach oświatowych. Na placówkach pozostawiono materiały edukacyjno – informacyjne dotyczące:

- ✓ profilaktyka wad wzroku - aspekt oświetlenia,
- ✓ profilaktyka wad postawy – ergonomia stanowiska pracy uczniów i przedszkolaków,
- ✓ profilaktyka wad postawy – dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków,
- ✓ profilaktyka wad postawy – szkolny tornister,
- ✓ organizacja procesu nauczania – higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych, przerwy międzylekcyjne,
- ✓ organizacja procesu nauczania – higieniczny rozkład zajęć lekcyjnych, przerwy międzylekcyjne,
- ✓ profilaktyka zdrowotna nad uczniami-aspekt zapobiegania i zwalczania wszawicy.
- ✓ wentylacja pomieszczeń; jak dbać o instalację wewnętrzną w budynkach,
- ✓ realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) na terenie szkół podstawowych

Wraz z nowym rokiem szkolnym 2024/2025 dzieci i młodzież w grupie wiekowej od 9. do 14. roku życia mogły skorzystać z możliwości zaszczepienia się przeciw HPV w szkole, w ramach oferowanego przez Ministra Zdrowia **Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)**. Szczepienia te są szczepieniami bezpłatnymi dla pacjentów. Program będzie realizowany do czerwca 2030 r. Szczepienia są realizowane przez podmioty POZ na terenie szkół, które wyraziły chęć do udziału w Programie i odbywają się po uprzedniej zgodzie opiekuna prawnego dziecka. W ramach Programu do wyboru są dwa rodzaje dostępnych szczepionek.

Zgodnie z zaleceniami Ministra Zdrowia dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień do zadań Dyrektora Szkoły w procesie szczepień należało:

- ✓ wskazanie koordynatora szczepień w szkole odpowiedzialnego za koordynację szczepień w szkole i kontakt z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) oraz przychodnią Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) (każda

przychodnia POZ realizująca świadczenia u dzieci w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie POZ),

- ✓ wybór przychodni POZ, która przeprowadzi szczepienia na terenie szkoły i uzgodnienie terminów szczepień,
- ✓ zarządzanie procesem komunikacji z rodzicami z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
- ✓ organizacja miejsca szczepienia (w porozumieniu z POZ),
- ✓ zebranie Deklaracji przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczącej szczepienia przeciw HPV w szkole oraz Oświadczeń i zgód przedstawiciela ustawowego dziecka dotyczących szczepienia przeciw HPV w szkole i przekazanie ich do POZ,
- ✓ przekazanie do PSSE informacji o łącznej liczbie deklaracji rodziców ze wskazaniem liczby preparatów zadeklarowanych do podania.

Dyrektorom szkół przekazano zaakceptowane przez Ministra Zdrowia materiały opracowane na potrzeby programu szczepienia p/HPV w szkołach, w tym w szczególności Przewodnik dla dyrektorów szkół wraz z załącznikami. Materiały zamieszczone zostały również na stronie dedykowanej programowi: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/dla-szkol>. Strona ta jest i była sukcesywnie uzupełniana o kolejne informacje.

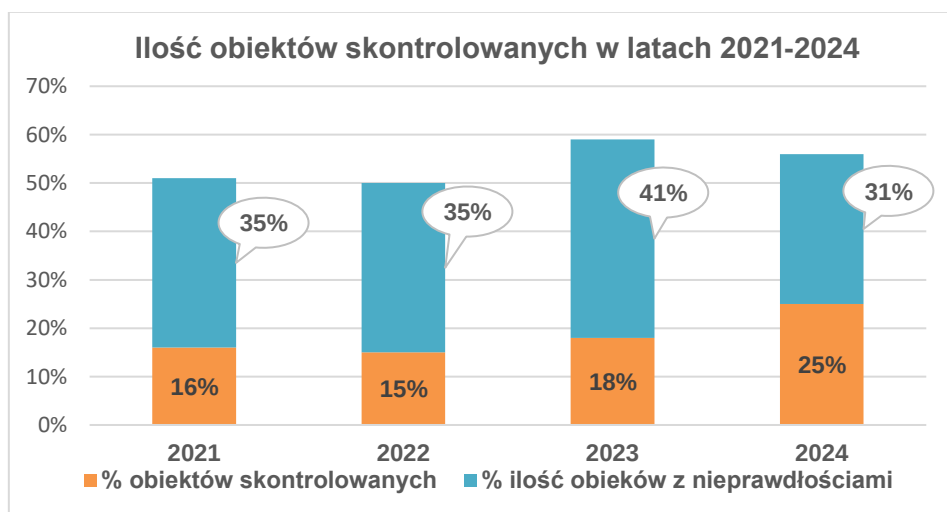
Realizacja programu p/HPV w szkołach podstawowych na terenie Miasta Rybnika

Liczba szkół podstawowych			Liczba uczniów w szkole		Liczba uczniów szczepionych (stan na 14.02.2025r.)		
w ewidencji	zdeklarowanych do udziału w programie	biorących udział w programie, które zorganizowały szczepienia	ogółem roczniki 2010-2015	zdeklarowanych do szczepienia	ogółem	w tym na terenie szkoły	w tym poza szkoła np. POZ
37	35	16	8531	613	354	229	125
Odsetek %		43%		7,2%	4,1%		

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY

W roku 2024 na terenie miasta Rybnika objętych nadzorem było 413 zakładów (w 2023r – 439 zakładów). W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 101 zakładów pracy (pracodawców), tj. 24,5% (w 2023r.- 17,76 %) obiektów objętych nadzorem na terenie miasta Rybnik. W 31 zakładach – obiektach stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi 31% (w 2023r. - 41%) skontrolowanych obiektów. Ogółem przeprowadzono 131 kontroli (w 2023r. – 101 kontroli). Wydano ogółem 107 decyzji administracyjnych.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

W 2024 r. skontrolowano 16 zakładów, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracują ogółem 4592 osoby. Przeprowadzono ogółem 19 kontroli. W 4 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 4 decyzje nakazujące oraz 1 decyzję zmieniającą. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

- braku oceny ryzyka zawodowego z uwzględnieniem czynników rakotwórczych,
- braku poinformowania pracowników o istniejących zagrożeniach tj. narażeniu na działanie procesów technologicznych w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

- braku przekazywania właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – według obowiązującego wzoru,
- braku prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przeprowadzenia okresowego szkolenia pracowników w zakresie: ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu, oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2024r.

Lp.	Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego
1	promieniowanie jonizujące	3
2	prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy	6
3	prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla	3
4	fenoloftaleina	1
5	związki chromu VI	4
6	formaldehyd	1
7	prace związane z narażeniem na pył drewna	5
8	benzen	5
9	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne	1
10	prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika	1

W ramach realizacji wytycznych na lata 2023-2024 działaniami inspekcyjnymi objęto zakłady pracy, w których występują procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w Rybniku znajdują się 32 podmioty, w których pracownicy narażeni są na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Ogółem narażonych jest 5248 osób. W 2024 roku przeprowadzono 15 kontroli w 11 zakładach.

Nieprawidłowości stwierdzono w 4 zakładach i dotyczyły:

- braku dokonania i udokumentowania ryzyka zawodowego związanego z narażeniem pracowników w środowisku pracy na procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku prowadzenia przez pracodawcę rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku prowadzenia przez pracodawcę rejestru pracowników narażonych na działanie procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przekazania przez pracodawcę właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu informacji na temat prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, według obowiązującego wzoru,
- braku przeprowadzonych przez pracodawcę badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, substancji uwalnianych w procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku przeprowadzenia okresowego szkolenia pracowników w zakresie: ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu, oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia,
- niewłaściwego stanu higienicznosanitarnego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych.

W 2024 r. na terenie Miasta Rybnika skontrolowano ogółem 16 zakładów, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje ogółem 1025 osób. Przeprowadzono 17 kontroli. Wydano 6 decyzji, w tym 5 decyzje zmieniające i 1 decyzję nakazującą. Stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie w zakresie: przekroczenia NDS czynnika chemicznego. W 2024 r. poprawiono warunki pracy dla **81** osób, w tym:

- na czynniki fizyczne dla **9** osób,
- na czynniki chemiczne dla **72** osób.

**Liczba osób pracujących w przekroczeniach czynników szkodliwych dla zdrowia
w latach 2022-2024**

Rok	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDN/NDS	Liczba osób pracujących w przekroczeniu NDN/NDS			
		ogółem	na czynniki fizyczne	na pyły	na czynniki chemiczne
2024	61	4124	3546	2051	1796
2023	60	3433	2855	2050	1800
2022	59	3400	2854	2050	1834

W 2024 r. ogółem skontrolowano 32 zakłady pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 1314 osób. Ogółem przeprowadzono 33 kontrole. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 zakładzie. Wydano 1 decyzję nakazującą w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie:

- braku prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia,
- braku zaproponowania szczepień ochronnych.

Ponadto w 2024 r. w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków higieny pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- ❖ w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 17 zakładach dotyczące:
 - złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń higienicznosanitarnych,
 - niewłaściwego stanu wyposażenia pomieszczeń higienicznosanitarnych, niezapewniającego korzystania w sposób bezpieczny i higieniczny,
 - złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy,
 - braku zapewnienia odpowiedniej temperatury powietrza w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeniach pracy.
- ❖ W zakresie oceny ryzyka zawodowego stwierdzono nieprawidłowości w 3 zakładach dotyczące:
 - braku sporządzonej i udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy.
- ❖ W zakresie badań i pomiarów stwierdzono nieprawidłowości w 19 zakładach dotyczące:
 - braku badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
 - braku prowadzenia na bieżąco rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy, zgodnie z obowiązującym wzorem,
 - braku wpisywania na bieżąco wyników badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia do karty badań i pomiarów, zgodnie z obowiązującym wzorem.

- ❖ W zakresie badań lekarskich stwierdzono nieprawidłowości w 6 zakładach dotyczące:
 - braku aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na określonych stanowisku.
- ❖ W zakresie zapewnienia odzieży roboczej stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie dotyczące:
 - braku nieodpłatnego zapewnienia odzieży i obuwia roboczego oraz udokumentowania przydziału odzieży i obuwia roboczego,
 - braku zapewnienia prania odzieży roboczej przez pracodawcę.
- ❖ W zakresie pierwszej pomocy stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie dotyczące:
 - braku wykazu wyznaczonych pracowników do udzielania pierwszej pomocy.
 - braku instrukcji udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.
- ❖ W zakresie szkoleń stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie dotyczące:
 - braku przeprowadzenia okresowego szkolenia pracowników.
- ❖ W zakresie przekroczeń stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach dotyczące:
 - przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń czynnika chemicznego,
 - braku sporządzonego i wprowadzonego w życie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas.
- ❖ W zakresie chorób zawodowych stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie dotyczące:
 - braku prowadzenia na bieżąco rejestru obejmującego przypadki stwierdzonych chorób zawodowych i podejrzeń o takie choroby.

W 2024 roku skontrolowano 45 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 45 kontroli, wydano 1 decyzję nakazującą. W zakresie chemii stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie dotyczącą: braku aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin.

Przeprowadzono również 27 kontroli u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Interwencje

W 2024 r. do PSSE w Rybniku wpłynęły 2 wnioski o interwencję w zakresie nadzoru nad warunkami pracy, które dotyczyły:

- naruszenia podstawowych wymagań higienicznych i zdrowotnych, złego stanu pomieszczeń,
- nieodpowiedniej temperatury w pomieszczeniach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż ww. wnioski o interwencje są zasadne w zakresie naruszenia podstawowych wymagań higienicznych i zdrowotnych, złego stanu pomieszczeń.

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

W 2024 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami skontrolowano :

- 2 importerów, przeprowadzono 4 kontrole, w tym 2 sprawdzające. Wydano 1 decyzję nakazującą w zakresie braku dokonania klasyfikacji wprowadzanej do obrotu mieszaniny,
- 2 formulatorów, przeprowadzono 4 kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 9 dystrybutorów, przeprowadzono 9 kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości
- 1 podmiot w zakresie detergentów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Produkty biobójcze

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych w działalności zawodowej, sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi, tj.:

- Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych,
- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych.

W 2024 roku przeprowadzono 5 kontroli w 5 obiektach w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Przeprowadzono 4 kontrole u dystrybutorów oraz 1 kontrolę u udostępniającego produkty biobójcze po raz pierwszy. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 1 decyzję zmieniającą.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi tj.:

- ustawą z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych,
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 listopada 2009 r. nr 1223/2009 dotyczącym produktów kosmetycznych.

W 2024 roku skontrolowano :

- 1 producenta produktów kosmetycznych, przeprowadzono 2 kontrole sprawdzające. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- 8 dystrybutorów, przeprowadzono 8 kontroli.

W ramach planu poboru prób na 2024 rok w 1 podmiocie pobrano próby do badań w kierunku zawartości fluoru – pasty do zębów oraz w kierunku zawartości formaldehydu – szampon do włosów, maska do włosów, żel pod prysznic. Ponadto ww. próby pobrano w kierunku oceny znakowania. Nie zakwestionowano żadnej próby

Nadzór nad prekursorami kat 2 i 4 oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę w szczególności ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* oraz przepisów UE.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajdują się 1 podmiot wprowadzający do obrotu prekursor narkotyków kat. 2 oraz 24 podmioty wprowadzające do obrotu prekursor narkotyków kat. 3. W 2024 roku przeprowadzono 1 kontrolę u wprowadzającego do obrotu prekursor narkotyków kat. 2 oraz 1 kontrola u wprowadzającego do obrotu prekursor narkotyków kat. 3. Ponadto przeprowadzono ogółem 5 kontroli u stosujących prekursor kat. 3 w działalności zawodowej. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2024 r. na terenie miasta Rybnika nie przeprowadzono kontroli w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity dz. U. z 2023 poz. 1939 ze zm.).

W 2024 r. otrzymano od podmiotów leczniczych informacje o podejrzeniu zatrucia środkami zastępczymi u 3 osób.

Interwencje

W 2024 r. do PSSE w Rybniku wpłynęło 4 wnioski o interwencję w ramach nadzoru nad chemikaliami, które dotyczyły:

- nieodpowiednio oznakowanych mieszanin chemicznych,
- udostępniania na rynku produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia na obrót,
- stosowania mieszanin chemicznych niebezpiecznych stwarzających zagrożenie,
- udostępniania na rynku produktów kosmetycznych nieodpowiednio oznakowanych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż wszystkie wnioski o interwencje są bezzasadne.

CHOROBY ZAWODOWE

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 17 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej dotyczących pracowników zatrudnionych w zakładach na terenie Miasta Rybnika. Stwierdzono chorobę zawodową u 13 pracowników zatrudnionych, tj.:

- pylice płuc: pylica górników kopalń węgla – **12**,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe uszkodzenie łokcia u osób wykonujących pracę w pozycji klęczącej lub kucznej – **1**.

Stwierdzone choroby zawodowe u pracodawców prowadzących działalność na terenie Miasta Rybnika stanowią 68 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

Ogółem w roku 2024 wydano 24 decyzje w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 67 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach wykonywania zadań pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizował na bieżąco obowiązki wynikające z art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z przepisów szczególnych.

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

W 2024r. dla Prezydenta Miasta Rybnika zaopiniowano ogółem **12** projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika, dla określonych terenów, oznaczonych stosownymi symbolami. Wszystkie opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski wpływające do tutejszego organu o zaopiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczyły rejonów ulic o małych powierzchniach, tak jak w latach ubiegłych. Dokonując analizy zaopiniowanych w 2024r. planów stwierdzono, że miały one na celu m.in. usankcjonowanie stanu rzeczywistego i dostosowanie do obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, umożliwienie realizacji obiektów przemysłowych tj. obiektów o charakterze produkcyjnym i usługowym, przy jednoczesnej minimalizacji wzajemnych konfliktów wynikających z różnego przeznaczenia terenów i różnych zasad zagospodarowania oraz realizację inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii. Opracowanie ich związane było także z koniecznością korekty przebiegu niektórych dróg, a także z wnioskami mieszkańców o nowe tereny budowlane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Powyższe pociągnęło za sobą wprowadzenie na tych obszarach nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także zabudowy mieszkaniowej, która stanowiła uzupełnienie istniejącej już zabudowy. W większości przypadków nowe plany nie zmieniły w sposób znaczący zagospodarowania terenów, a realizacja ich ustaleń przyczyniła się do zaspokojenia bezpośrednich potrzeb ludności oraz podniesienia warunków i jakości ich życia. Podsumowując projekty planów, to zdecydowana większość terenów, na których ustalono w projekcie urbanizację,

posiadała w obowiązującym planie miejscowym podobne przeznaczenia, co nadane im w nowym dokumencie. Opiniowane plany nie zmieniły, więc w sposób znaczący sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów. Opiniując przedmiotowe dokumenty dokonano analizy skutków dla środowiska wynikających z realizacji ich ustaleń, w tym, m.in. wpływ na wody powierzchniowe, wody podziemne, wpływ na klimat, powierzchnię ziemi, środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na warunki i jakość życia mieszkańców. Przy ich opiniowaniu zwracano szczególną uwagę na poprawę warunków życia mieszkańców i redukowanie konfliktów pomiędzy działalnością gospodarczą, a wymaganiami ochrony zdrowia ludzi.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko

W 2024r. w ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy (Dz. U. z 2023r. poz. 1094 z późn. zm.) zajęto **12** stanowisk, w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, których realizację planuje się na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika, w tym:

- 6 opinii sanitarnych na wniosek Prezydenta Miasta Rybnika,
- 1 opinię na wniosek Prezydenta Miasta Gliwice,
- 3 opinie na wniosek Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego,
- 1 opinię na wniosek Prezydenta Miasta Tychy,
- 1 opinię na wniosek Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach

w ramach prowadzonych przez nich postępowań. Były to m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- „Budowa centrum przesiadkowego wraz z parkingiem P&R” w Rybniku w rejonie ulic Reymonta, Jankowskiej, Młyńskiej oraz Za Komendą,
- „Budowa zespołu hal produkcyjno-usługowo-magazynowych nr 11, 12, 13, 14 z zapleczem biurowo-socjalnym, infrastruktura techniczną i zagospodarowaniem terenu w Rybniku przy ul. Brzezińskiej.”

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował warunki realizacji **4** inwestycji, położonych na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika, przed wydaniem dla nich przez organ ochrony środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędnej do wydania dla tych inwestycji pozwolenia na budowę **2** na wniosek Prezydenta Miasta Rybnika, **1** na wniosek Prezydenta Miasta Żory oraz **1** na wniosek Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego. Była to, m.in.: „Budowa Centrum Automatycznego Sortowania i Przetwarzania Materiałów i Stopów Przyszłości z wykorzystaniem skanera promieni rentgenowskich” w Rybniku przy ul. Ekonomicznej.

Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W 2024r. zaopiniowano w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych 2 projekty dot.:

- Adaptacji pomieszczeń użytkowych na zakład fryzjerski w Rybniku przy ul. Mikołowskiej 42,
- Adaptacja pomieszczeń użytkowych na zakład kosmetyczny w Rybniku przy ul. Mikołowskiej 42.

Stanowiska w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu obiektu budowlanego do użytkowania oraz wyrażenia zgody

W 2024r. przeprowadzono ogółem 38 kontroli oraz dopuszczono do użytkowania 38 zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno-budowlanej lub na podstawie projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. W ramach tych czynności kontrolnych dokonywano m.in. szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z projektem. W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w budynkach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych. Zdecydowaną większość odbieranych obiektów stanowiły lokale usługowe, jak: sklepy i pawilony spożywcze, lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne.

Na szczególną uwagę zasługują:

- Hala produkcyjno-magazynowa z zapleczem socjalnym w Rybniku, przy ul. Podmiejskiej 77,
- Budowa budynku lakierni z częścią blacharską, warsztatem mechanicznym, myjnią, instalacjami wewnętrznymi, infrastruktura techniczną, zagospodarowaniem terenu” w Rybniku, przy ul. Giedroycia 6.

W 10 obiektach, w których przeprowadzano kontrole dotyczące dopuszczenia do użytkowania, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych tj.:

- ✓ brak kurtyny powietrznej nad drzwiami wejściowymi (lecznica weterynaryjna, lokal gastronomiczny, pracownia cukiernicza),
- ✓ brak przedsionka w ustępie dla personelu (lodziarnia, sklep piekarniczocukierniczy, lokal gastronomiczny),
- ✓ brak przedsionka w ustępie dla właściciela i klientów (salon fryzjerski, salon kosmetyczny),

- ✓ za małą wysokość ustępu dla właściciela i klientów (zakład fryzjerski),
- ✓ za małą wysokość ustępu dla personelu (lokal gastronomiczny),
- ✓ za małą wysokość sali konferencyjnej (budynek biurowo-socjalny),
- ✓ za małą wysokość pomieszczenia kuchni (lokal gastronomiczny, pracownia cukiernicza),
- ✓ brak wentylacji w magazynie półproduktów i zapleczu (lokal gastronomiczny),
- ✓ brak wentylacji w ustępie ogólnodostępnym (lokal gastronomiczny),
- ✓ brak wentylacji w ustępie dla pracowników (lokal gastronomiczny).

W 2024 roku została wydana 1 decyzja administracyjna dotycząca wyrażenia zgody na rozszerzenie cmentarza parafialnego w Rybniku-Niewiadomiu przy ul. ks. Piotra Skargi należącego do Rzymsko-Katolickiej Parafii Bożego Ciała i św. Barbary, zlokalizowanego na działkach nr 75/1, 76/1, 49/1.

Działania edukacyjno-informacyjne

W 2024 roku w trakcie czynności odbiorowych każdorazowo prowadzono wiele działań edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki zdrowotnej. Inwestorom pozostawiono materiały edukacyjno – informacyjne dotyczące m.in.:

- ✓ konieczności zapewnienia właściwych wymagań dla wentylacji i klimatyzacji: zapewnienie odpowiedniej wentylacji w wydzielonych pomieszczeniach, właściwej jakości powietrza wentylacyjnego dostarczanego do pomieszczeń w zależności od przeznaczenia, odpowiedniej ilości powietrza w pomieszczeniach, usuwanie z pomieszczeń zużytego powietrza,
- ✓ konieczności prawidłowego utrzymania systemu wentylacji i klimatyzacji w zakresie przeglądów/czyszczenia/wymiany filtrów, poruszono aspekty prawidłowego utrzymania i eksploatacji instalacji w celu przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom,
- ✓ konieczności zapewnienia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych tj. ustępu dla pracowników i/lub klientów (oraz szatni, umywalni, pomieszczenia do karmienia i przewijania dzieci),
- ✓ o badaniu wody oraz o konieczności zapewnienia właściwych wymagań dla instalacji wodociągowych - w kontekście zagrożeń i metod zapobiegawczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi - pozostawiono ulotkę informacyjną dotyczącą porad i zaleceń eksploatacyjnych wodociągowej instalacji wewnętrznej,
- ✓ działaniach profilaktycznych w zakresie bakterii Legionella, która może występować w wewnętrznym systemie wodociągowym i systemie klimatyzacyjnym – pozostawiono ulotkę informacyjną dotyczącą możliwych źródeł zakażeń, grup ryzyka i sposobów redukujących ryzyko zakażenia.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W 2024 roku Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Rybniku przeprowadziła 14 wizytacji, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania. Inicjowała jak i wspierała działania na rzecz zdrowia i profilaktyki zdrowotnej na terenie Miasta Rybnika poprzez realizację interwencji pogranych i nieprogramowych.

Placówki oświatowe, sportowo-rekreacyjne jak i kulturalne oraz inne instytucje/podmioty działające na rzecz promocji zdrowia a znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Interwencje programowe

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji	Liczba działań	Liczba odbiorców
1.	„Trzymaj Formę!”	20	11090
2.	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”	18	4077
3.	„Bieg po zdrowie”	11	722
4.	„ARS, czyli jak dbać o miłość?”	13	2112
5.	„Skąd się biorą produkty ekologiczne”	16	1489
6.	„Czyste powietrze wokół nas”	20	1839
7.	„Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	11	2450
8.	„Znamie! Znam je?”	14	4092
9.	„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	17	1073
10.	„Wybierz życie – Pierwszy krok”	10	1872

Interwencje nieprogramowe

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji	Liczba działań	Liczba odbiorców
1.	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	37	10742
2.	Profilaktyka używania alkoholu	18	6538
3.	Światowy Dzień Zdrowia	18	679
4.	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania	3	12179
5.	Profilaktyka cukrzycy	42	2766
6.	Profilaktyka zatruc grzybami (akcja „Bezpieczne grzybobranie”)	14	4738
7.	Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	4	2040
8.	Promocja szczepień ochronnych (Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, w tym profilaktyka grypy	68	10509
9.	Profilaktyka chorób nowotworowych	6	7005
10.	Profilaktyka wszawicy	5	1827
11.	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	26	5088
12.	Pierwsza pomoc przedmedyczna - ratownictwo medyczne	12	5082
13.	Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi	3	8421
14.	Promocja zdrowia psychicznego	5	4196
15.	Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej - POWÓDŹ	3	837
16.	Akcja „Bezpieczne ferie 2024”	11	5769
17.	Akcja „Bezpieczne wakacje 2024”	35	9275
18.	Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Łap słońce z głową”	144	35512
19.	Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży – „Nowe narkotyki – nowe zagrożenia”	117	18364
20.	Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”	101	12116
21.	Akcja #Wybierz zdrowie	46	6461
22.	Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” #LekcjaKleszczoochrony	90	50283
23.	Kampania medialna #UnitedInProtection	21	3506

24.	Kampania informacyjna promująca szczepienia przeciw HPV	37	5001
25.	Klub zdrowego przedszkolaka	49	5936
26.	Mamo, Tato, pamiętajcie o moich szczepieniach	17	3141
27.	Akcja Informacyjno-edukacyjna ph. „Wirusoochrona” #LekcjaWirusoochrony	59	6254
28.	Kampania medialna EFSA „PlantHealt4Life”	7	1330
29.	Kampania #Safe2EatEu	10	5405

Działania w zakresie profilaktyki rozprzestrzeniania się chorób, w tym chorób zakaźnych oraz promocja szczepień ochronnych.

W 2024 roku ramach działań dot. profilaktyki rozprzestrzeniania się chorób w tym chorób zakaźnych oraz promocji szczepień ochronnych podjęto następujące tematy: profilaktykę chorób zakaźnych w tym promocję szczepień ochronnych, profilaktykę chorób odkleszczowych oraz profilaktykę wad postawy.

- Prowadzono działania edukacyjno-informacyjne skierowane głównie do szkół ale i ogółu społeczeństwa lokalnego:
 - **Krajowy Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Podstępne WZW”.** Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem było podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Do realizacji programu przystąpiło 11 szkół, edukacją objęto 4077 osób.
 - **Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS.** Główne cele programu to: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV; zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie HIV/AIDS; poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich; poprawa jakości i dostępu do diagnostyki i opieki medycznej nad ludźmi żyjącymi z HIV/AIDS oraz osobami narażonymi na zakażenie HIV. Do realizacji programu przystąpiło 18 szkół, edukacją objęto 4077 osób.
- **Akcja informacyjno-edukacyjna dla przedszkoli i szkół ponadpodstawowych „WIRUSOOCHRONA” oraz #LekcjaWirusoochrony.** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiło 59 placówek, edukacją objęto 6254 osoby.
- Kampania społeczna **„Zaszczep w sobie chęć szczepienia”** realizowana w ramach Projektu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego **„Zdrowe dziecko - zdrowy dorosły - zdrowa rodzina”** skierowana do ogółu społeczeństwa. Cele m akcji było podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych,

wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). Akcją objęto 10509 podczas 68 działań.

- Kampania medialna **#UnitedInProtection** – promującą szczepienia ochronne jako najskuteczniejszą formę zapobiegania chorobom zakaźnym. Działaniami objęto 3506 osób w trakcie 21 działań.
- Kampania informacyjna promująca **Powszechny Narodowy Program Szczepienia przeciw HPV**.
- Kampanii informacyjno-edukacyjnej „**Mamo Tato pamiętajcie o moich szczepieniach**” skierowano głównie do osób w wieku prokreacyjnym, ciężarnych kobiet i młodych rodziców. Kampania miała na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która w przyszłości pomoże młodym osobom, rodzicom w racjonalnym podejmowaniu decyzji odnośnie szczepień. W ramach 17 działań objęto 3141 osób.
- Włączenie się w obchody „**Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach**” oraz „**Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach**”. W trakcie 26 działań edukacją objęto 5088 osób poprzez:
 - Zaproszenie placówek oświatowych, zakładów leczniczych do udziału w obchodach ww. dni poprzez podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych; włączenia się akcją **Go Blue for AMR**.
 - Pracownicy PZ przeprowadzali pogadanki podczas spotkań, eventów, akcji w terenie.
 - Zorganizowanie wystawy **SUPERBAKTERIE OPORNIAKI** w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Konstantego Prusa w Rybniku.
- Współorganizowano konkurs wiedzy dot. HIV AIDS w Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Rybniku. W konkursie udział wzięły 93 osoby.
- Współorganizowano eventy, akcje oraz szkolenia dla młodych dorosłych, rodziców oraz położnych dot. promocji szczepień ochronnych oraz ochrony przez nowotworami.
- Prowadzono dystrybuując materiałów informacyjno-edukacyjnych szczególnie w ramach akcji „**MAMO, TATO pamiętajcie o moich szczepieniach**”

- Kampania społeczna „**Kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”** **#LekcjaKleszczoochrony**”, której idea powstała w wyniku przeprowadzonej analizy epidemiologicznej zachorowań na choroby odkleszczowe, które stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. Celem kampanii było propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Akcją objęto 50283 osób podczas 90 działań. Podczas realizacji kampanii przeprowadzono 44 **#LekcjaKleszczoochrony**, w których udział wzięło 2396 uczniów szkół podstawowych, przeprowadzono 16 pogadanek w przedszkolach, obejmując edukacją 1867 dzieci. Treści kampanijne wraz z instruktarzem prawidłowego usuwania kleszcza prezentowano podczas, eventów, akcji czy happeningów w terenie.

- Realizowano działania w zakresie profilaktyki wad postawy poprzez akcję ph. „**Lekki tornister**” . Akcja skierowana była do dyrektorów szkół podstawowych, uczniów oraz ich rodziców i ma na celu uświadomienie adresatom, iż działając wspólnie mogą skutecznie zapobiegać problemom zdrowotnym wynikającym z nadmiernego obciążenia kręgosłupa tornistrami szkolnymi. W ramach działania prowadzono 23 pogadanki obejmując 690 dzieci, 39 warsztatów w których udział wzięło 879 uczniów. Ponadto prowadzone były kontrole sanitarne w dwóch zakresach: dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów w 4 szkołach, obejmując 621 uczniów oraz kontrole sprawdzające wagę tornistrów szkolnych 5 szkół, 577 uczniów. Dodatkowo przez rozpoczęciem nowego roku szkolnego zorganizowano akcję „Bezpieczny powrót do szkoły” w której znaczącą wagę przykładano do edukacji rodziców i uczniów nt. umiejętnego doboru tornistrów czy plecaków szkolnych, dostosowania mebli, roli aktywności fizycznej i zbieżnych tematów dotyczących profilaktyki wad kręgosłupa. Łącznie w ramach kampanii działaniami objęto 12116 osób podczas 101 działań.

Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

W 2024 roku działania w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w PSSE w Rybniku prowadzone były wielowymiarowo:

- ✓ bieżący monitoring dotyczących sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ✓ prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół:
 - **Program profilaktyki antytytoniowej dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”** Do realizacji programu przystąpiło 20 przedszkoli, edukacją objęto 1839 osób (w 2023r. 22 przedszkola- 4025 osób),
 - **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla szkół podstawowych „Bieg po zdrowie?”** Do realizacji programu przystąpiło 11 szkół, edukacją objęto 722 uczniów (w 2023r. 13 szkół - 962 uczniów),
 - **Program dla szkół ponadpodstawowych z zakresu profilaktyki uzależnień „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**. Do realizacji IX edycji programu przystąpiło 13 szkół, edukacją objęto 2112 osób (w 2023r. 12 szkół – 2327osób),
 - **Program dla szkół podstawowych „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”**. Do realizacji IX edycji programu przystąpiło 17 szkół edukacją objęto 1073 osoby (w 2023r. 24 szkoły - 2096 osób),
- ✓ realizacja wojewódzkiej kampanii społecznej „**#Nowe Narkotyki #Nowe Zagrożenia**” w ramach której uczestniczono w eventach, happeningach, dystrybuowano materiały kampanijne, prowadzono pogadanki, prelekcje, zamieszczano informacje w mediach społecznościowych. W ramach działania przeprowadzono 117 działań, którymi objęto 18364 odbiorców.,
- ✓ współpraca z komendą Policji w Rybniku, Ochotniczą Strażą Pożarną z Rybnika – Niewiadomia, Państwową Strażą Pożarną w Rybniku, Narodowym Funduszem Zdrowia delegatura w Rybniku oraz innymi podmiotami zajmującymi się profilaktyką zdrowotną uczestniczyliśmy w 14 eventach promujących zdrowie, które odwiedziło ok. 3500 osób. Podczas akcji odwiedzający mogli skorzystać z poradnictwa, materiałów informacyjno-edukacyjnych mogli zmierzyć się z prostym testem przy użyciu alko i narko gogli, ukazującym jak środki psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia. Dodatkowo każdy odwiedzający mógł zbadać poziom karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu, otrzymać materiały edukacyjno-informacyjne,
- ✓ organizacja 2 konferencji skierowanych do specjalistów, osób zajmujących się pracą z dziećmi i młodzieżą mająca na celu podnieść i usystematyzować wiedzę z zakresu przeciwdziałania uzależnieniem od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- ✓ współzorganizowanie 4 szkoleń dla specjalistów uczniów i rodziców z zakresu profilaktyki środków psychoaktywnych w tym dot. zdrowotnych następstwo korzystania z wyrobów tytoniowych. Z oferty szkoleniowej skorzystało 362 osoby,
- ✓ przeprowadzono 25 pogadek skierowanych głównie do uczestników zimowych i letnich form wypoczynku. W pogadankach udział wzięło 1273 osoby,

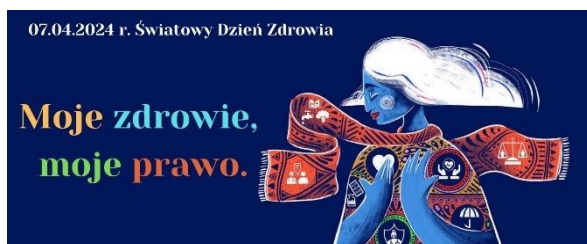
- ✓ wspieranie placówki w działaniach własnych oraz prowadzono bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji papierowej i elektronicznej szczególnie w okolicach obchodów świąt związanych z zapobieganiem uzależnieniom od środków psychoaktywnych jak np. Światowego Dzień bez Tytoniu, Dzień Trzeźwości, Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Agresji Wobec Dzieci, Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii, Światowy Dzień FAS, Światowego Dnia Rzucania Palenia, Dzień Handlu Ludźmi i tym podobne,
- ✓ organizacja obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku odwiedzający mogli skorzystać z punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie rzucania palenia tytoniu możliwości pomiaru zawartość karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu.

W 2024 roku wspierano koalicjantów w działaniach własnych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. min. poprzez pomoc merytoryczną i praktyczną.

Światowy Dzień Zdrowia - 7 kwiecień 2024 r.

Włączono się w 76 obchody Światowego Dnia Zdrowia, którego tegoroczne hasło brzmiało „**Moje zdrowie moje prawo**”.

W siedzibie PSSE Rybnik przygotowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. utrzymania dobrostanu głównie poprzez promocję zdrowego stylu życia. Osoby odwiedzające naszą Stację otrzymały gotowe recepty jak zmienić złe nawyki a zastąpić zdrowym stylem życia i zadbać o własny organizm. Wszystkie informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia rozdyskrybowano do pielęgniarek medycyny szkolnej oraz zamieszczono w mediach społecznościowych.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania

W 2024 roku ramach działań promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie podjęto następujące tematy:

- profilaktykę chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem CUKRZYCY,
- promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktykę próchnicy i chorób przyzębia,
- promocję zdrowia psychicznego,
- promocję zdrowego stylu życia poprzez realizację warsztatów „TAK - TRZYMAM FORMĘ”.

Ponadto prowadzono następujące działania

- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”**
Do realizacji programu przystąpiło 49 przedszkoli, edukacją objęto 5936 osób (w 2023r. 22 przedszkola - 4009 osób).
 - **Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”**
Do realizacji programu przystąpiło 16 przedszkoli, edukacją objęto 1489 osób (w 2023r. 10 przedszkoli - 420 osób).
 - **Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę”** program zrealizowało 20 szkół edukacją objęto 11090 osób (w 2023r. 12 szkół - 6993 osób).
- Realizowano **Kampanię #EUChooseSafeFood „Wybieraj bezpieczną żywność”**, której celem jest uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka oraz ich wsparcie w podejmowaniu świadomych decyzji związanych z właściwymi wyborami dotyczącymi żywności. W ramach działania przeprowadzono 10 działań, którymi objęto 5405 osób , w tym przeprowadzono 1 webinar.
- Realizowano wojewódzką kampanię **#WybierzZdrowie**, której celem było kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych dzieci szkół podstawowych. Inicjatorem przedsięwzięcia jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Akcją objęto 6461 uczniów z 46 szkół.
- Włączono się w realizację europejskiej kampanii EFSA **„PlantHealt4Life”** mającej na celu ochrony rodzimego rolnictwa i środowiska naturalnego poprzez uświadamianie społeczeństwa aby nie wprowadzać na teren Polski roślin z innych krajów, szczególnie spoza Unii Europejskiej, mogących stanowić olbrzymie zagrożenie. Każda z takich zagranicznych pamiętek może stać się ekspansywną dla rodzimej flory jak również mogą „przemycić” szkodniki lub

choroby, które mogą zagrażać zdrowiu roślin uprawnych, ogrodowych lub domowych. Działania kampanijne objęły 1330 osób.

- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- Dystrybucja oraz ekspozycja materiałów edukacyjno-informacyjnych podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Zrealizowano projekt „TAK – TRZYMAM FORMĘ” będący efektem współpracy Regionalnego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej w Rybniku, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku oraz Miasta Rybnika. W ramach działania przeprowadzono w Rybniku 23 warsztaty w 13 rybnickich szkołach podstawowych obejmując 520 uczniów oraz ok. 1500 rodziców i opiekunów. Warsztaty "TAK - Trzymaj Formę!" propagowały zdrowy styl życia. Zajęcia składały się z dwóch modułów: żywieniowego dotyczącego zdrowego odżywiania, jego wpływu na zdrowie jednostki wraz z przygotowaniem samodzielnie zdrowego, zbilansowanego posiłku, który nie musi być nudne ale wyglądem i zapachem zachęci do jedzenia. Z drugiej strony modułem psychologiczno-sportowym tj. zajęciom z psychologiem i trenerem, tak by pomóc młodym ludziom zrozumieć mechanizmy psychologiczne sterujące naszym zachowaniem – w tym również wyborami żywieniowymi czy tymi dotyczącymi aktywności fizycznej. Podsumowaniem projektu było stworzenie kalendarza profilaktycznego na 2025 rok.

- Współorganizacja eventów, akcji, happeningów podczas których wspólnie ze strażakami PSP w Rybniku oraz OSP w Rybniku – Niewiadomiu, przedstawicielami KMP w Rybniku oraz WOPR w Rybniku prezentowaliśmy zasady szeroko pojętego bezpieczeństwa itp.

Łącznie w ramach promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania przeprowadzono 190 działań, którymi objęto 48175osób.

Profilaktyka chorób nowotworowych

W 2024 roku ramach działań podjęto również tematy profilaktyki UV, w tym niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z solariów oraz promocji zdrowego stylu życia jako czynnika chroniącego:

- Prowadzono programy profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – Pierwszy krok”** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiło 10 szkół, edukacją objęto 1872 osoby (w 2023r. 8 szkół - 3916 osób).
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Znamie! Znam je?”** Celem głównym było upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Do realizacji programu przystąpiło 14 szkół, edukacją objęto 4042 osoby (w 2023r. 12 szkół - 2940 osób).
- Realizowano kampanię społeczną dot. niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ph. **„Łap słońce z głową”**. Akcją objęto 35512 osób podczas 144 działań.
- Realizację profilaktyki raka szyjki macicy głównie poprzez promocję szczepień ochronnych, promocję powszechnego programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV. Realizację kampanii „Zaszczep w sobie chęć szczepienia, „Zaszczep się wiedzą, #UnitedInProtection, „Mamo, Tato, pamiętajcie o moich szczepieniach” i innych, którymi objęto 22157 osób podczas 143 działań.
- Wspierano placówki w działaniach własnych oraz prowadzono bieżącą dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji papierowej i elektronicznej szczególnie w okolicach obchodów świąt związanych dot. profilaktyki antynowotworowej np. Tydzień Walki z Rakiem Szyjki Macicy, Międzynarodowy Dzień Walki z Rakiem, Europejski Dzień Prostaty, różowy październik, Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi i tym podobne.
- Kontynuowano promocję tzw. „Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem” ukazującego jak przez proste, codzienne działania można obniżyć ryzyko zachorowania na nowotwory złośliwe.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.

- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Tematy profilaktyki nowotworowej poruszane były podczas 50 eventów, happeningów w których uczestniczyły 6792 osoby.

Bezpieczeństwo

Prowadzono co roczne działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa. Działania prowadzono ze szczególnym uwzględnieniem akcji „**Bezpieczne ferie 2024**” oraz „**Bezpieczne Wakacje 2024**”.

- Przygotowano i rozesłano na placówki oświatowo-wychowawcze, rekreacyjno-sportowe, kulturalne materiały informacyjno-edukacyjne z prośbą o ich rozpowszechnienie oraz podjęcie działań o charakterze prewencyjnym.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzono 23 pogadanki/prelekcje na obiektach prowadzących zimowe i letnie formy wypoczynku. Działaniami edukacyjno-informacyjnymi objęto wszystkich organizatorów zimowych i letnich form wypoczynku w tym 690 podopiecznych.
- W ramach działań szczególną uwagę zwrócono na temat pierwszej pomocy przedmedycznej. Wraz z partnerami prowadzono w ramach akcji, eventów, pogadanek pokazy i naukę udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w tym szczególnie resuscytacji krążeniowo-oddechowej z użyciem defibrylatora.
- Tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa poruszane były w trakcie 9 eventów i happeningów przeprowadzanych w tym okresie.

Działaniami łącznie objęto

- „Bezpieczne Ferie 2024” - 5769 osób podczas 11 działań
- „Bezpieczne Wakacje 2024” - 9275 osoby podczas 35 działań.
- Pierwsza pomoc przedmedyczna - 12 działań 5082 osób.

Działalność szkoleniowa

W 2024 roku zorganizowano i przeprowadzono dla koordynatorów programów edukacyjnych w placówkach oświatowych, specjalistów jak również skierowanych do uczniów czy ogółu społeczeństwa następujące szkolenia:

- Szkolenie „Bezpieczna praca – bezpieczne wakacje – szkolenie dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Szkolenie w WOM dla nauczycieli, psychologów, pedagogów w zakresie profilaktyki środków psychoaktywnych.
- Webinar #Safe2EatEU.
- Szkolenie dla sektora medycznego pt „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”.
- Webinar skierowany do kobiet w wieku prokreacyjnym pt. „Szczepienia...”
- Szkolenie „Bezpieczne wakacje – bezpieczna praca”.

www.gov.pl/web/psse-rybnik